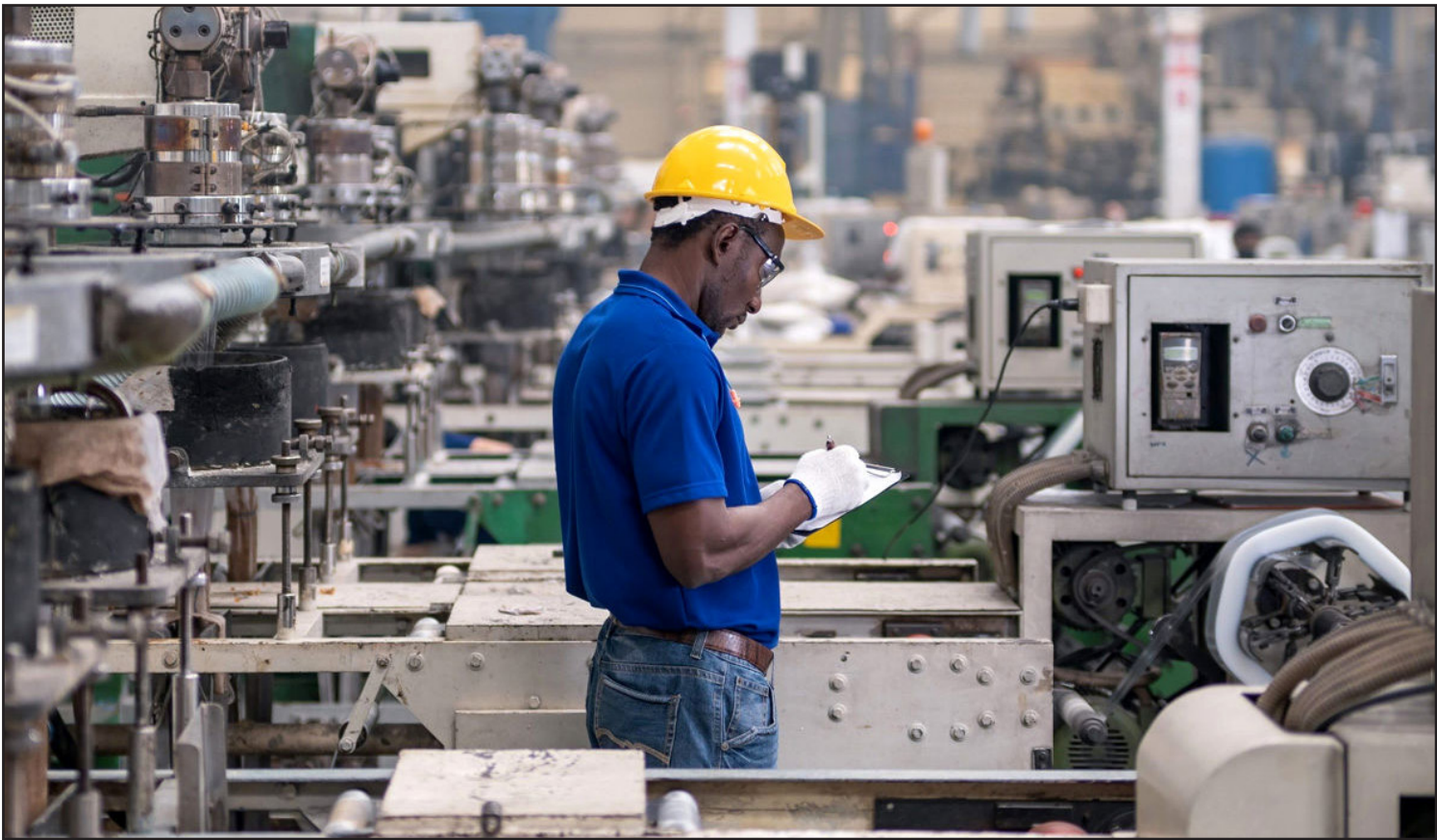

احیای سیاست صنعتی در جهان

خصوصی‌سازی در آموزش پزشکی
دکتر امیرحسین تکیان
استاد سیاست‌گذاری سلامت

در سال‌های اخیر، سیاست افزایش ظرفیت پذیرش دانشجویان پزشکی، با هدف ظاهری «افزایش حضور پزشکان در مناطق محروم» اجرا شده است. این اقدام، بدون توجه کافی به نیازهای واقعی و اصول آمایش سرزمینی، در شرایطی انجام شد که چالش‌های کلان ساختاری بسیاری از فارغ‌التحصیلان را از طبابت منصرف کرده است. نتیجه این سیاست، افت محسوس کیفیت آموزش پزشکی و آسیب جدی به نظام تربیت پزشک در کشور بوده است. این افزایش ظرفیت، با وجود مخالفت صریح نهادهای اصلی ذربط از جمله وزارت بهداشت، فرهنگستان علوم پزشکی، نظام پزشکی، روسای دانشگاه‌ها و صاحب‌نظران دلسوز، همچنان ادامه دارد. در این میان، خصوصی‌سازی آموزش پزشکی به‌عنوان راهکاری برای افزایش ظرفیت و جبران کمبود نیروی انسانی مطرح شده است؛ رویکردی که می‌تواند خسارت‌های بیشتری بر کیفیت آموزش و نظام سلامت کشور وارد کند.

اما از دیدگاه شهروند مطلعی که سال‌ها با نظام سلامت ایران زیسته و با سستی‌های به‌پوشش پرداخته، این مصوبه نه یک فرصت، بلکه آغاز مسیری نافرجام است که می‌تواند بنیان کیفیت خدمات سلامت در کشور را به لرزه اندازد. سوگ این نوع تصمیم‌های شتابزده و بی‌بنیان آن‌گاه جان‌سوتر می‌نماید که در پوشش عدالت و با نمای رسیدگی به محرومان عرضه می‌شود. آنچه اما در این میان قربانی می‌شود، دسترسی شهروندان نابرخوردار و سسوق دادن ایشان به فقر و کاهش دسترسی به خدمات، بر اثر هزینه‌های خام‌ن سوز سلامت است که شوربخانه در بسیاری اقدامات پیشین که با لعاب کاهش نابرابری و بهبود عدالت انجام شده‌اند هم شاهد آن بوده‌ایم، در واقع به سخن مولانا: از قضا سرکنگبین صفراافروز؛ روغن بادام خشکی می‌نمود به تجربه در یافت‌ام که سلامت، نه فقط درمان بیماری، بلکه نیکبودی کامل جسمی، روانی و اجتماعی شهروندان است که بر بستر تربیت منابع انسانی شایسته، اخلاقی‌مدار و دانش‌محور بنیان می‌گیرد. وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و دانشگاه‌های علوم پزشکی، بر اساس قوانین بالادستی، از جمله سیاست‌های کلی سلامت، ستون فقرات حفظ این استانداردها در ایران هستند. انتقال ماموریت‌های حساس و پیچیده آموزش پزشکی به دانشگاه‌های غیرانتفاعی که عمدتاً تجربه محدود، زیرساخت ناکافی و اتصال ضعیف به شبکه علمی-بهداشتی و درمانی کشور دارند، بدون نقشه راه شفاف و پایش شاخص‌های کیفی، نمونه‌ای بارز از سیاست‌گذاری ویرثینی است؛ تصمیمی که در ظاهر ظرفیت را افزایش می‌دهد، اما در باطن کیفیت را تهدید می‌کند و پیکر نحیف دسترسی به خدمات با کیفیت سلامت، که سال‌هاست اهمیت آن بر اندازه دسترسی مورد تأکید قراردارد، بی‌جان می‌سازد.

آموزش پزشکی، حوزه‌ای معمولی و دم دستی نیست؛ در واقع در طول تاریخ همیشه مثل هیچ آموزش دیگری نبوده و تمایز آن از سایر رشته‌ها همراه آشکارتر شده است. اصولاً دلیل آن که پزشکان در بسیاری جوامع، شامل ایران عزیز ما، در صف نخست اعتماد عمومی قرار دارند هم شاید آن است که چون سلامت، رکن بنیادین تحقق عدالت اجتماعی است، آموزش پزشکی نیز خط مقدم امنیت اجتماعی است که تحقق آن فقط به فضای کلاس و امکانات ابتدایی نیست. پرورش پزشک و پرستار، همان‌قدر که به انتقال دانش علمی نیاز دارد، در تربیت مهارت بالینی، اخلاقی حرفه‌ای و توان تصمیم‌گیری در شرایط بحرانی واموشه است. این فرآیند پیچیده، نیازمند مراکز سلامت و مراکز بیمارستانی آموزشی فعال، هیات علمی با تجربه و اخلاق‌مدار عملی، نظام یکپارچه ارتباط با بیماران و محیطی منضبط از نظر استانداردهای آموزشی و اخلاقی است. واگذاری چنین ماموریتی به دانشگاه‌های غیرانتفاعی که بسیاری، اگر نگوئیم تمام آنها، فاقد زیرساخت‌های بیان‌شده هستند، به مثابه بنا نهادن خانه بر شن‌های روان است که بدیهی است زیربنا را از همان ابتدا سست می‌کند و چه بسا ویرانی اجتماعی می‌آفریند.

بحران آشکار در ایران، ماندگاری و اشتغال پزشکان، تکریب اجتماعی، معیشت سخت و فاصله آمایش معنادر نقاط پرخوردار از ناب‌خوردار است که گاه حتی به ترجیح عدم اشتغال به پزشکی یا خروج از منطقه توسط پزشکان و سایر منابع انسانی بومی انجامیده است. بحران اندکی پنهان امروز نظام آموزش پزشکی اما، شکاف میان کیفیت برنامه درسی و نیاز واقعی جامعه در حوزه سلامت است که در صورت واگذاری آموزش به بخش خصوصی، نه تنها پر نخواهد شد، بلکه بیم آن می‌رود به بحران آشکارتری نیز بینجامد. خطر خیل دانش آموختگان با مدارک رسمی اما فاقد مهارت کافی برای تشخیص و مدیریت شرایط بالینی حساس، که نه تنها جان بیماران را می‌آزارد و در معرض خطر قرار می‌دهد، بلکه اعتماد عمومی به نظام سلامت را نیز به شدت متزلزل می‌سازد، در صورت انجام این تصمیم، بسیار جدی است. تجربه کشورهای که مسیر مشابه را پیموده‌اند، نشان می‌دهد که بازسازی اعتماد از دست‌رفته در این حوزه، دهه‌ها زمان و سرمایه کلان نیاز دارد.

زیرساخت‌های آموزشی ناقص؛ بیمارستان‌های آموزشی وابسته به دانشگاه‌های علوم پزشکی، ستون فقرات آموزش تخصصی هستند و چنین ظرفیتی در بسیاری از دانشگاه‌های غیرانتفاعی وجود ندارد. این کمبود باعث می‌شود دانشجویان تجربه بالینی کافی و مواجهه واقعی با بیماران نداشته باشند. ممکن است گفته شود با قرارداد با بیمارستان‌های غیردولتی، این دغدغه قابل برطرف شدن است، اما کدام مطلعی است که نداند بیمارستان آموزشی، فضای تشخیصی-درمانی صرف نیست، یک زیست‌بوم متمایز است که حصول آن پیچیده، ظریف و نیازمند دانش و تلاش مجدانه است که قطعاً در دانشگاه‌های غیر انتفاعی ایران موجود نیست.

سیاست پولی در پساماشه

رئیس کل بانک مرکزی، در نشست اخیر با فعالان اقتصادی، از برنامه‌های فوری این نهاد برای ...

صفحه ۲

بازنده‌عصر «بوتیک‌هتل»‌ها

از این رو توسعه هتل‌ها و سایر اقامتگاه‌ها به‌ویژه در مناطق کمتر توسعه‌یافته می‌تواند محرک مهمی ...

صفحه ۴

سریال تاریخی سرکوب ارزی

هفته گذشته فاصله قیمتی میان دلار در بازار آزاد و مرکز مبادله ارز و طلا رکورد زد. با توجه به نقش قابل توجه دولت در ...

صفحه ۶

احیای سیاست صنعتی در جهان

کریم حسن پور - سیاست صنعتی (IP) بار دیگر به‌عنوان یکی از ابزارهای کلیدی دولت‌ها برای بازآفرینی ساختار اقتصادی کشورها مطرح شده است.

هدف این سیاست‌ها، حمایت هدفمند از شرکت‌ها و بخش‌های خاص اقتصادی برای تقویت رشد، بهره‌وری و تاب‌آوری ملی است. براساس تازه‌ترین گزارش صندوق بین‌المللی پول (IMF)، انگیزه‌های اصلی در پس سیاست صنعتی شامل توسعه صنایع راهبردی، کاهش وابستگی به واردات، ارتقای امنیت انرژی و رفع ناکارآمدی‌های بازار است. با وجود آن که سیاست صنعتی می‌تواند دستاوردهای چشم‌گیری برای بخش‌های خاص به همراه داشته باشد، اما معمولاً با چالش‌هایی همچون افزایش قیمت‌ها برای مصرف‌کنندگان، فشارهای مالی بر بودجه دولت و تخصیص نادرست منابع روبه‌رو است.

از سال ۲۰۰۹ تاکنون، استفاده از سیاست‌های صنعتی رشدی چشم‌گیر داشته است؛ رشدی که پس از همه‌گیری کووید شتاب بیشتری گرفت. در حال حاضر، تامین مالی یارانه‌ای و حمایت‌های مستقیم بیش از ۸۰ درصد اقدامات سیاست صنعتی در جهان را تشکیل می‌دهند. بخش انرژی در این میان جایگاهی برجسته دارد؛ به‌گونه‌ای که طی سال‌های ۲۰۰۹ تا ۲۰۲۲ نزدیک به یک‌سوم از کل سیاست‌های صنعتی جهان به محصولات و فعالیت‌های مرتبط با انرژی اختصاص یافته است. هدف اصلی این سیاست‌ها کاهش وابستگی به سوخت‌های فسیلی، تسریع در روند برق‌سازی و گذار انرژی، و ترویج فناوری‌های پاک و پایدار است.

به طور کلی، سیاست صنعتی غالباً برای رفع شکست‌های بازار طراحی می‌شود، به‌ویژه در مورد «صنایع نوپا» که در مراحل اولیه توسعه قرار دارند و هزینه‌های تولیدشان با افزایش تجربه و یادگیری تدریجی کاهش می‌یابد. در گذشته، سیاست صنعتی بیشتر در اقتصادهای نوظهور به کار می‌رفت، اما اکنون اقتصادهای پیشرفته نیز از آن برای حمایت از بخش‌های راهبردی همچون نیمه‌رساناها و فناوری‌های پاک استفاده می‌کنند. با تقویت تولید داخلی، سیاست صنعتی می‌تواند کشورها را به مرزهای فناوری جهانی نزدیک‌تر کند و زمینه را برای رشد پایدار و رقابت‌پذیری بیشتر فراهم آورد. با این حال، موفقیت این سیاست‌ها به عواملی همچون سرعت یادگیری از طریق عمل، میزان نزدیکی کشور به مرز فناوری‌های پیشرفته و ظرفیت بازار داخلی وابسته است.

هزینه‌ها و ریسک‌ها

هرچند سیاست صنعتی قادر است تولید را در بخش‌های هدف‌گذاری‌شده افزایش دهد، اما اجرای آن همواره با هزینه‌ها و ریسک‌هایی همراه است. در دوره‌های گذار، حمایت‌های تجاری و پرداخت یارانه‌ها ممکن است موجب افزایش قیمت‌ها برای مصرف‌کنندگان شود. علاوه بر این، اجرای سیاست‌های صنعتی معمولاً نیازمند صرف منابع مالی قابل‌توجهی از سوی دولت است و در برخی موارد، هزینه‌های ناشی از آن سالانه چند درصد از تولید ناخالص داخلی را شامل می‌شود. از سوی دیگر، در صورتی که این سیاست‌ها به‌درستی طراحی و هدف‌گذاری نشوند، می‌توانند موجب انحراف منابع از بخش‌های مولدتر نشوند و در نهایت، بهره‌وری کل اقتصاد را کاهش دهند.

شواهد تجربی نشان می‌دهد که سیاست صنعتی در بخش‌های هدف، هرچند اثربخش است، اما دستاوردهای آن محدود بوده است. به عنوان نمونه، حمایت‌های مستقیم معمولاً با افزایش حدود نیم درصدی در ارزش افزوده و رشدی اندک در بهره‌وری کل عوامل تولید

همراه هستند. با این حال، آثار جانبی میان‌بخشی گاه می‌تواند منفی باشد. برای مثال، یارانه‌های اعطایی به بخش انرژی ممکن است امنیت انرژی را تقویت کنند، اما همزمان با جابه‌جایی منابع از بخش‌های غیرانرژی، بهره‌وری آن بخش‌ها را کاهش دهند. مطالعات تاریخی در سراسر تجربه‌های برزیل و کره جنوبی در دهه ۱۹۷۰ به‌روشنی نشان می‌دهد که موفقیت سیاست‌های صنعتی نه تنها به طراحی و اجرای دقیق آن‌ها، بلکه به وجود اصلاحات مکمل و سازوکارهای حمایتی بستگی دارد.

کره جنوبی با اتخاذ راهبردی صادرات‌محور توانست مسیری متفاوت از بسیاری از کشورهای در حال توسعه در پیش گیرد. این کشور با اتکا بر شرکت‌های خصوصی بزرگ، موسوم به «چانپول‌ها»، و با بهره‌گیری از دسترسی گسترده به بازارهای جهانی، جهشی چشم‌گیر در رشد صنعتی خود رقم زد. سیاست‌های کره بر یادگیری از طریق عمل، رقابت در بازار و ارزیابی مستمر عملکرد متمرکز بود. علاوه بر این، اصلاحات ساختاری همزمان در نظام آموزشی و توسعه زیرساخت‌های فیزیکی، بنیان‌های لازم برای موفقیت این راهبرد در مستحکمت‌تر کرد و زمینه را برای رشد پایدار صنعتی فراهم آورد.

در مقابل، برزیل در همان دوره مسیر متفاوتی را دنبال کرد. این کشور با تکیه بر مدل «جایگزینی واردات» تلاش کرد تا تولید داخلی را جایگزین واردات کند. با این حال، وابستگی گسترده به شرکت‌های دولتی و محدود ماندن فعالیت‌ها در چارچوب بازار داخلی، ظرفیت رشد را به‌شدت محدود ساخت. مشکلات ساختاری همچون بی‌ثباتی اقتصاد کلان، نظام حکمرانی پراکنده و اتکای بیش از اندازه به وام‌های خارجی نیز مانع از تحقق اهداف سیاست‌های صنعتی برزیل شد و در نهایت، اثربخشی آن را به‌طور چشم‌گیری کاهش داد.

محور انرژی

بخش انرژی در سال‌های اخیر به یکی از محورهای اصلی سیاست‌های صنعتی در جهان تبدیل شده است. در اتحادیه اروپا، تمرکز اصلی بر بازگرداندن تولید فناوری‌های پاک به داخل مرزهای این اتحادیه است؛ سیاستی که هدف آن افزایش خودکفایی، ایجاد اشتغال و کاهش وابستگی به واردات انرژی است. تحلیل‌های مدل‌محور درباره سیاست‌های اتحادیه اروپا نشان می‌دهد که اجرای این سیاست‌ها با هزینه‌فایده‌های قابل‌تأملی همراه است. در سناریوی بازگردانی تولید به داخل، اعطای یارانه به تولید داخلی فناوری‌های پاک، موجب رشد اشتغال و افزایش خوداتکایی در تولید می‌شود، اما هزینه‌های مالی سنگینی بر بودجه عمومی تحمیل می‌کند که می‌تواند تا حدود ۵۴ درصد از تولید ناخالص داخلی در سال برسد. در مقابل، حذف کامل یارانه‌ها هرچند هزینه‌ها را کاهش داده است و پذیرش فناوری‌های پاک را تسریع می‌کند، اما به قیمت از دست رفتن فرصت‌های شغلی در بخش تولید داخلی تمام می‌شود. در نهایت، ادامه وضعیت کنونی یعنی حفظ سیاست‌های موجود، تنها به کاهش محدود قیمت‌ها و بازگردانی نسبی و نه گسترده تولید منجر خواهد شد.

تجربه چین نیز نمونه‌ای برجسته از بازگاری گسترده سیاست‌های صنعتی در دهه‌های اخیر است. دولت چین بخش قابل‌توجهی از منابع خود را معادل حدود چهار درصد از تولید ناخالص داخلی سالانه صرف حمایت از صنایع پیشرفته‌ای چون

نیمه‌رساناها و خودروهای برقی کرده است. این سیاست‌ها بدون تردید پیشرفت‌های فناورانه چشم‌گیری را رقم زده‌اند، اما در عین حال به دلیل اجرای غیرمتمرکز و پراکنده، موجب بروز ناکارآمدی‌هایی در تخصیص منابع شده‌اند. پژوهش‌ها نشان می‌دهد که این انحراف در تخصیص منابع، بهره‌وری کل اقتصاد چین را حدود ۱،۲ درصد و تولید ناخالص داخلی آن را نزدیک به ۲ درصد کاهش داده است.

رمز موفقیت

موفقیت سیاست‌های صنعتی در گرو طراحی سنجیده، اجرای موثر و همراهی اصلاحات ساختاری است. نخست آن که سیاست صنعتی باید با تشخیص دقیق شکست‌های بازار آغاز شود و تمرکز خود را بر بخش‌هایی بگذارد که بیشترین ظرفیت یادگیری از طریق عمل و سرریزهای مثبت را دارند. دوم آن که وجود سازوکارهای نظارتی و ارزیابی منظم، همچون بندهای زمانی مشخص و شاخص‌های عملکرد، برای حفظ شفافیت و کنترل هزینه‌ها ضروری است. سوم، تقویت فضای رقابت و استقرار نظام حکمرانی کارآمد می‌تواند از بروز ناکارآمدی و رفتارهای رانتی جلوگیری کند. و در نهایت، اصلاحات ساختاری در حوزه‌هایی چون آموزش، حکمرانی و دسترسی به منابع مالی، پایه‌های لازم برای موفقیت پایدار سیاست‌های صنعتی را فراهم می‌سازد.

تأثیر سیاست صنعتی بر اقتصاد کلان تا حد زیادی به چگونگی تخصیص منابع و میزان سرریزهای میان‌بخشی بستگی دارد. در بخش انرژی، برای مثال، اعطای یارانه می‌تواند به افزایش تولید و کاهش وابستگی به واردات منجر شود؛ با این حال، اگر این منابع از بخش‌های پربازده‌تر منحرف نشوند، نتیجه نهایی چیزی جز کاهش بهره‌وری کل نخواهد بود. در مقابل، سیاست صنعتی هدفمند که بر بخش‌هایی با بازدهی فزاینده نسبت به مقیاس متمرکز است، می‌تواند به ارتقای بهره‌وری کل اقتصاد بینجامد. با این حال، تحقق چنین هدفی مستلزم طراحی دقیق، شناسایی درست اولویت‌ها و تامین منابع مالی قابل‌توجهی است که گاه تا ۵،۵ درصد از تولید ناخالص داخلی در سال برآورد می‌شود. در سوی دیگر، سیاست‌های صنعتی غیرهدفمند که یارانه‌ها را بدون تمایز و ارزیابی اثربخشی میان همه بخش‌ها توزیع می‌کنند، نه‌تنها به بهبود تولید نمی‌انجامند، بلکه موجب اتلاف منابع، ناکارآمدی و کاهش بهره‌وری در سطح کلان می‌شوند.

توصیه‌های IMF

صندوق بین‌المللی پول معتقد است که برای افزایش اثربخشی و پایداری سیاست صنعتی، چند نکته کلیدی باید مدنظر قرار گیرد. نخست آن که سیاستگذاران باید میان منافع بالقوه سیاست صنعتی و هزینه فرصت‌های ناشی از آن توازن برقرار کنند. گاه اصلاحات ساختاری فراگیر، همچون بهبود فضای کسب‌وکار، کارآمدتر و کم‌هزینه‌تر از مداخلات بخشی عمل می‌کنند. دوم، سیاست صنعتی باید بر پایه تشخیص دقیق شکست‌های بازار بنا شود و دربردارنده سازوکارهایی برای ارزیابی، بازبینی و تنظیم مجدد باشد تا بتواند در مسیر رقابتی و اثربخش باقی بماند. سوم، در شرایطی که بسیاری از کشورها با سطح بالای بدهی مواجه‌اند، ضروری است که سیاست‌های صنعتی از منظر مالی پایدار باشند و دولت‌ها سیاست‌هایی را در اولویت قرار دهند که بیشترین بازده را در برابر کمترین هزینه دارند. در نهایت، اصلاحات مکمل مانند ارتقای حکمرانی، بهبود نظام آموزشی و افزایش دسترسی به منابع مالی می‌تواند اثرگذاری سیاست صنعتی را چند برابر کرده و خطر شکل‌گیری رفتارهای رانتی را کاهش دهد.

سیاست صنعتی می‌تواند به‌عنوان ابزاری موثر برای تحول ساختاری، افزایش تاب‌آوری اقتصادی و تقویت رشد در بخش‌های راهبردی عمل کند. با این وجود، موفقیت آن در گرو طراحی دقیق، اجرای کارآمد و همراهی اصلاحات ساختاری است. سیاستگذاران باید میان منافع و هزینه‌ها تعادل برقرار کنند، انضباط مالی را حفظ نمایند و محیطی رقابتی فراهم آورند تا منافع این سیاست‌ها به حداکثر و ریسک‌ها به حداقل برسند. هرچند سیاست صنعتی قادر است منافع چشم‌گیری برای بخش‌های خاص ایجاد کند، اما تأثیر مثبت آن بر کل اقتصاد تنها زمانی محقق خواهد شد که بر پایه هدف‌گذاری هوشمندانه، حکمرانی شفاف و هم‌سوایی با شرایط کلان اقتصادی شکل گیرد.

در حال حاضر میانگین سن ناوگان ملکی اتوبوسرانی در تهران به مراتب پایین‌تر (حدود هشت سال) و معادل نصف سن ناوگان بخش خصوصی است. این گزاره نشان می‌دهد.

♥ تغییرات اساسی در حجم مبنای بازار پایه فرابورس

بازار پایه فرابورس ایران، که همواره به عنوان بازاری با نقدشوندگی پایین و چالش‌های متعدد شناخته می‌شود؛ به‌تازگی شاهد تغییرات مهمی در سازوکار حجم مبنای است که از نوزدهم مهرماه اعمال خواهد شد. این تغییرات، با هدف ایجاد تعادل میان واقعیت معاملات و ارزش بازار سهام، می‌تواند نقطه عطفی در اصلاح روند معاملاتی نمادهای کم‌معامله و پرنوسان باشد.

حجم مبنای به عنوان یکی از ابزارهای کنترلی در بازار سرمایه ایران، از سال‌های گذشته مورد بحث کارشناسان و فعالان بازار بوده است. پیش از این، حجم مبنای سهام بازار پایه بر اساس سرمایه پایه شرکت تعیین می‌شد؛ رویکردی که در شرکت‌های دارای سرمایه بزرگ اما شناوری پایین، فاصله میان حجم مبنای و معاملات واقعی سهم را افزایش می‌داد و عملاً مانع از کشف قیمت منصفانه می‌شد.

در چنین شرایطی، سهامداران خرد بارها از قفل شدن دارایی‌های خود در نمادهای بازار پایه گلایه کرده و شرکت‌ها نیز در جذب سرمایه و تامین مالی با مشکل مواجه بودند.

با این حال، فرابورس ایران اخیراً فرمول تازه‌ای برای محاسبه حجم مبنای پویا معرفی کرده است؛ فرمولی که به جای اتکای صرف به سرمایه پایه شرکت، بر اساس معاملات واقعی و میزان سهام شناور آزاد طراحی شده و ماهیت پویا دارد.

بر اساس اطلاعیه رسمی فرابورس، این فرمول از ۱۹ مهرماه ۱۴۰۴ اجرایی می‌شود و هدف اصلی آن، انعطاف‌پذیری بیشتر در محاسبه حجم مبنای و ارتقای نقدشوندگی است.

سازوکار جدید حجم مبنای در سازوکار جدید، حجم مبنای به سه حالت تقسیم می‌شود: اولین حالت مربوط به سهام پرمعامله است؛ اگر میانگین روزانه معاملات سهم در یک ماه اخیر بیش از سترانه روزانه سهام شناور باشد، سهم پرمعامله تلقی شده و حجم مبنای «یک» در نظر گرفته می‌شود.

دومین حالت مربوط به سهام کم‌معامله با نوسان کم است؛ در واقع سهمی که نه پرمعامله هستند و نه نوسان قابل‌توجه دارند، حجم مبنای آنها نیز «یک» خواهد بود.

سومین حالت نیز به سهام کم‌معامله با نوسان بالا مرتبط است؛ در این حالت، حجم مبنای بر اساس فرمولی که ترکیبی از میانگین روزانه حجم معاملات یک ماه اخیر و سرانه روزانه سهام شناور است، تعیین می‌شود.

ضرب‌تبدیل در این فرمول با افزایش یا کاهش حجم معاملات در سه ماه اخیر و شدت نوسانات سهم تغییر می‌کند؛ افزایش معاملات موجب کاهش ضریب و کاهش حجم مبنای و افزایش نوسان موجب افزایش آن می‌شود.

به بیان ساده، سازوکار جدید تلاش دارد تا سهم‌های پرمعامله یا کم‌نوسان بدون محدودیت حجم مبنای معامله شوند و تنها شرکت‌هایی که با حجم معاملات پایین و نوسان قابل‌توجه مواجه هستند، مشمول حجم مبنای شوند. این تغییر، علاوه بر ارتقای امکان کشف قیمت واقعی، مانع نوسان‌های غیرواقعی و بهبود شفافیت بازار می‌شود.

فرمول تازه حجم مبنای، با در نظر گرفتن متغیرهای کلیدی مانند بازدهی، پناه هفته اخیر، میانگین حجم معاملات ماه گذشته، تعداد کل سهام شرکت و نسبت سهام شناور آزاد، تلاشی برای ایجاد توازن میان واقعیت معاملاتی سهم و ارزش بازار آن است. حداقل حجم مبنای نیز معادل ۱۰ درصد از سرانه روزانه تعداد سهام شناور آزاد شرکت تعیین شده است، به این معنا که حتی در سهام کم‌معامله، سطحی از نقدشوندگی تضمین می‌شود.

اجرای این تغییرات از دو منظر حائز اهمیت است: نخست برای سهامداران خرد که از قفل شدن دارایی‌ها در بازار پایه گلایه داشتند و دوم برای شرکت‌ها که در نبود کشف قیمت واقعی، با مشکلاتی در جذب سرمایه و تامین مالی مواجه بودند. حالا با اعمال فرمول جدید، انتظار می‌رود نقدشوندگی نسبی بازار با بهبود یافته و امکان کشف قیمت منصفانه فراهم شود.

ارتقای شفافیت در بازار پایه

محمدعلی شیرازی، مدیرعامل فرابورس ایران، در این باره تأکید کرده است که فرمول تازه حجم مبنای با هدف ارتقای شفافیت و کاهش فاصله میان معاملات واقعی و ارزش اسمی سهام طراحی شده است. به گفته وی، تغییرات حجم مبنای نتیجه فراخوانی برای اخذ نظرات فعالان و کارشناسان بازار است که از ۱۷ تا ۱۹ مهرماه ۱۴۰۴ انجام شد تا فرایند تصمیم‌گیری با شفافیت بیشتری دنبال شود. با وجود این اصلاحات، کارشناسان هشدار می‌دهند که تغییر فرمول حجم مبنای همه مشکلات بازار پایه را برطرف نخواهد کرد. همچنان چالش‌هایی مانند نبود شفافیت اطلاعاتی و گزارش‌دهی نامنظم شرکت‌ها از مسائل اصلی این بازار هستند. با این حال، اصلاح حجم مبنای می‌تواند گامی رو به جلو در جهت اصلاح سازوکار معاملاتی و نزدیک کردن بازار پایه به استانداردهای حرفه‌ای تر دانست.

در نهایت، تجربه عملی این سازوکار در ماه‌های آینده نشان خواهد داد که آیا سیاستگذاران توانسته‌اند تعادلی میان نقدشوندگی و کنترل هیجان بازار برقرار کنند یا خیر. با توجه به انعطاف‌پذیری بیشتر و وزن‌دهی به معاملات واقعی، سهام‌ها انتظار می‌رود اثر مثبت حجم مبنای بر کشف قیمت و روان‌سازی معاملات بازار پایه، پررنگ‌تر از هر گونه نوسان کوتاه‌مدت باشد.

روحیه سرمایه‌گذاری، افق دید و میزان ریسک‌پذیری خود، همواره به طلا سهم قابل‌توجهی را اختصاص دهند. در مقام اول، بازار سهام اصلی‌ترین رقیب طلا محسوب می‌شود. ۳۴درصد از کارشناسان سهام را به عنوان اولویت نخست خود دسته‌بندی کرده‌اند. اگرچه ارزندگی بازار سهام در بازه ی اخیر وسوسه برانگیز است، با این حال انتخاب میان دوراهی طلا و سهام بسته به میزان ریسک‌پذیری افراد، متفاوت است. اگرچه ارزندگی همواره یکی از مهم‌ترین معیارهای انتخاب دارایی به شمار می‌رود، اما باید توجه داشت که سهام در متون مالی و اقتصادی همواره به‌عنوان یکی از پریسک‌ترین دارایی‌ها شناخته می‌شود. از این رو، سرمایه‌گذاری در پریسک‌ترین بازار در یکی از پریسک‌ترین کشورهای جهان، مستلزم شناخت دقیق ماهیت بازار، تعیین افق زمانی سرمایه‌گذاری و سنجش میزان ریسک‌پذیری سرمایه‌گذار است.

در جایگاه دوم، دلار تقریباً نیمی از آرای کارشناسان را به خود اختصاص داده است و صندوق‌های درآمد ثابت و طلا با اختلاف اندک از یکدیگر، در رتبه بعدی قرار گرفتند. محبوبیت صندوق‌های درآمد ثابت در اولویت آخر بیش از سایرین است. علاوه بر این داده‌ها نشان می‌دهند که با حرکت از اولویت نخست به چهارم، همواره سهم درآمد ثابت بیشتر شده و به محبوبیت آن افزوده می‌شود.

به عبارتی درآمد ثابت‌ها به‌رغم ریسک کم، از جذابیت بالایی از دید فعالان بازار نداشتند و توصیه می‌شود تنها در اولویت‌های پایین‌تر بخشی از پرتفوی به این دسته از دارایی‌ها اختصاص یابد. درمجموع، کارشناسان انتظار دارند طلا در نیمه دوم سال پربازده‌ترین بازار بوده و دلار جایگاه دوم را داشته باشد و صندوق‌های درآمد ثابت و سهام برای رتبه‌های سوم و چهارم رقابت کنند. این نتایج نشان می‌دهد نگاه غالب فعالان بازار سرمایه در نیمه دوم سال پیشتر به سمت دارایی‌های امن و پوشش‌دهنده ریسک متمایل شده است.

مسیر بورس در نیمه دوم سال

از کارشناسان خواسته شد علاوه بر تعیین مسیر بازار سهام در نیمه دوم سال، صعودی یا نزولی، ماهیت پرنوسان و یا پرقدرت آن را نیز مشخص کنند. نتایج نشان می‌دهد اکثریت قاطع کارشناسان با ۶۰درصد آرا، انتظار روند صعودی اما پرنوسان را برای بورس در هم‌ماه دوم دارند. این دسته انتظار دارند افزایش تورم، با اثرگذاری بر شرکت‌های بورسی، می‌تواند زمینه‌ساز رشد بازار سهام شود. با این حال، وجود ریسک‌ها و نااطمینانی‌های متعدد سبب می‌شود مسیر صعودی بورس پرنوسان و همراه با عدم قطعیت باشد. در رتبه بعدی، ۳۰درصد از کارشناسان با نگاهی ناامیدانه، روند بورس در نیمه دوم سال را نزولی با نوسان زیاد پیش‌بینی کرده‌اند. در این میان تنها ۳ درصد معتقد بودند که بورس روند نزولی پرقدرت را پیش خواهد گرفت. درنهایت نتایج نشان می‌دهد که بازار سهام با وجود ریسک‌ها، همچنان برای سرمایه‌گذاران جذاب است اما در مسیر خود با نوسانات همراه خواهد بود. به تعبیر دیگر، بازار سهام رشدی خواهد کرد که در آن مسیر، به جاماندگان فرصت می‌دهد و این رشد بیشتر برای جبران عقب‌ماندگی نسبت به سایر بازارها است.

صنایع مقاوم در برابر ماشه

با توجه به فعال شدن مکانیسم ماشه و بازگشت فشارهای بین‌المللی، شناسایی صنایعی که کمتر از سایرین تحت‌تأثیر تحریم‌ها قرار می‌گیرند، بیش از پیش اهمیت دارد. از منظر کارشناسان، فرآورده‌های نفتی با اختلاف زیاد در صدر قرار گرفته و بیشترین بازده احتمالی را کسب خواهد کرد. باید توجه داشت که صادرات نفت خام به‌سادگی قابل رهگیری و تحریم است، اما فرآورده‌های نفتی راحت‌تر در بازارهای خاکستری یا از طریق واسطه‌ها معامله می‌شوند.

علاوه بر این، پالایشگاه‌ها خوراک را با نرخ‌های ریالی دریافت کرده ولی بخش مهمی از محصولات را با قیمت‌های جهانی می‌فروشند. در شرایط جهش ارزی ناشی از تحریم، این اختلاف می‌تواند سودآوری سنگینی ایجاد کند. به عبارتی پالایشی‌ها به‌دلیل توان بالای صادرات غیررسمی، بازار داخلی تضمین شده، و بهره‌مندی از اختلاف نرخ ارز می‌توانند جزو بهترین گزینه‌های سرمایه‌گذاری باشند. در رتبه بعدی، محصولات شیمیایی و غذایی بیشترین آرا را به خود اختصاص داده‌اند. در دهه‌های بعدی، گروه سیمانی‌ها و دارویی‌ها قرار دارند که اختلاف اندک آنها با سه گروه برتر، نشان از جذابیت نسبی این دو صنعت دارد.

به عبارتی کارشناسان در نیمه دوم سال نگاه ویژه‌ای به صنایع مرتبط با انرژی، صادرات محور و کالاهای اساسی داشته و این گروه معمولاً در شرایط نوسان ارزی با تغییرات قیمت‌های جهانی جذابیت بیشتری پیدا می‌کنند.

ریسک‌های سیاسی باید به حداقل خود برسند

داده‌ها نشان می‌دهند که از منظر کارشناسان، مهم‌ترین محرک بازار سهام در نیمه دوم سال، ریسک‌های سیاسی خواهد بود؛ به طوری که ۶۳درصد از صاحب‌نظران آن را مهم‌ترین عامل تأثیرگذار بر بازار سرمایه دانسته‌اند. در رتبه بعدی، سیاست‌های اقتصادی به عنوان مهم‌ترین عامل محرک بازار شناسایی شد.

تجربه سایر کشورها نیز حاکی از این است که سیاستگذار با به‌کارگیری ابزارها و قوانین درست می‌تواند اثر ریسک‌ها و تحریم بر بازار سرمایه را کاهش دهد. در رتبه سوم، کود سایز بازارهای موازی با ۷درصد آرا قرار دارد. این موضوع نشان می‌دهد که مضرلات کنونی بورس ایران ناشی از خروج سرمایه و انتقال آن به بازارهای دیگر با فرصت‌های جذاب‌تر و پربازده‌تر نیست، بلکه ریشه در ضعف‌های ساختاری و مشکلات کلان اقتصادی دارد. درنهایت از منظر کارشناسان، سیاست‌های اعتمادساز سازمان بورس کمترین تأثیرگذاری بر تحرکات بورس در نیمه دوم سال را خواهد داشت.

به ارزیابی وضعیت بازار سهام پرداخت و گفت: بازار سهام ایران در ماه‌های اخیر شرایط سختی را پشت سر گذاشته است.

وقوع جنگ تحمیلی ۱۲ روزه و تبعات سیاسی و اقتصادی آن باعث شد سهامداران زبان سنگینی را متحمل شوند. این ریسک‌ها نه‌تنها اقتصاد کشور، بلکه بازار سرمایه را نیز تحت فشار قرار داد و در نتیجه یک روند نزولی سنگین در بورس آغاز شد.

وی افزود: هرچند اگر مسائل سیاسی و جنگ وجود نداشت، موضوعاتی همچون سودآوری شرکت‌ها و قیمت سهام‌ها اثر بی‌گزارند، اما واقعیت این است که در شرایط فعلی، نقش مسائل اقتصادی در مقایسه با متغیرهای سیاسی بسیار کم‌رنگ‌تر است. به عبارت دیگر، فضای سیاسی کشور با ایجاد ابهام در آینده اقتصاد، موجب برهم خوردن انتظارات مثبت شده و همین عامل اصلی افت شدید قیمت سهام‌ها بوده است.کارشناس بازار سرمایه اضافه کرد: بنابراین اگر بخواهیم انتظار بازگشت روند صعودی در بورس را داشته باشیم، لازمه آن وقوع تحولات مثبت در عرصه سیاسی است. در حال حاضر با افت سنگین قیمت‌ها می‌توان گفت اثرات جنگ و تحولات اخیر تا حد زیادی در بازار تخلیه شده است و اگر رخداد سیاسی منفی جدیدی شکل نگیرد ، احتمال افت جدی مجدد چندان بالا نیست. با این حال، برای اینکه شاهد رشد پایدار در بازار سرمایه باشیم، باید یا ریسک جنگ به‌طور محسوسی کاهش یابد یا شاهد گشایش‌های مثبت سیاسی باشیم. بر همین اساس، در کوتاصمدت پیش‌بینی می‌شود بازار سرمایه بیشتر رفتاری نوسانی و خنثی را به جای روندی صعودی یا نزولی پرقدرت انتخاب کند.

به ارزیابی وضعیت بازار سهام پرداخت و گفت: بازار سهام ایران در ماه‌های اخیر شرایط سختی را پشت سر گذاشته است.

وقوع جنگ تحمیلی ۱۲ روزه و تبعات سیاسی و اقتصادی آن باعث شد سهامداران زبان سنگینی را متحمل شوند. این ریسک‌ها نه‌تنها اقتصاد کشور، بلکه بازار سرمایه را نیز تحت فشار قرار داد و در نتیجه یک روند نزولی سنگین در بورس آغاز شد.

وی افزود: هرچند اگر مسائل سیاسی و جنگ وجود نداشت، موضوعاتی همچون سودآوری شرکت‌ها و قیمت سهام‌ها اثر بی‌گزارند، اما واقعیت این است که در شرایط فعلی، نقش مسائل اقتصادی در مقایسه با متغیرهای سیاسی بسیار کم‌رنگ‌تر است. به عبارت دیگر، فضای سیاسی کشور با ایجاد ابهام در آینده اقتصاد، موجب برهم خوردن انتظارات مثبت شده و همین عامل اصلی افت شدید قیمت سهام‌ها بوده است.کارشناس بازار سرمایه اضافه کرد: بنابراین اگر بخواهیم انتظار بازگشت روند صعودی در بورس را داشته باشیم، لازمه آن وقوع تحولات مثبت در عرصه سیاسی است. در حال حاضر با افت سنگین قیمت‌ها می‌توان گفت اثرات جنگ و تحولات اخیر تا حد زیادی در بازار تخلیه شده است و اگر رخداد سیاسی منفی جدیدی شکل نگیرد ، احتمال افت جدی مجدد چندان بالا نیست. با این حال، برای اینکه شاهد رشد پایدار در بازار سرمایه باشیم، باید یا ریسک جنگ به‌طور محسوسی کاهش یابد یا شاهد گشایش‌های مثبت سیاسی باشیم. بر همین اساس، در کوتاصمدت پیش‌بینی می‌شود بازار سرمایه بیشتر رفتاری نوسانی و خنثی را به جای روندی صعودی یا نزولی پرقدرت انتخاب کند.

سقف مخرب خرید تتر

در نتیجه، به‌جای کاهش تقاضا، مسیر آن تغییر می‌کند و سیاستی که قرار بود ثبات بیاورد، عملاً به گسترش بازار سرمایه ختم می‌شود.

این اتفاق سه پیامد مستقیم دارد:

- افزایش خطر کلاهبرداری برای کاربران بی‌تجربه
- انتقال بخشی از فشار به بازار خرید و فروش دلار کاذبی که خود پر از جعل و تخلف است.
- کاهش شفافیت و تصفیف ابزار ظنراتی بانک مرکزی.

معمولاً نور زدن محدودیت‌ها، آسان‌تر از اجرا کردن قانون است. اعمال این محدودیت مانند هر محدودیت دستوری دیگری، یک واکنش طبیعی تولید می‌کند: «چطور قانون را دور بزنم؟». در این بخش روشی که کاربران می‌توانند برای خرید استیبل کوین در حجم بالا به‌کار ببرند توضیح داده شده است. هدف شرح واقعیت‌ها و سنجش کارآمدی سیاست است، نه آموزش یا تشویق؛ چرا که آگاهی از مسیرهای جایگزین، به ما کمک می‌کند اثر واقعی این‌گونه محدودیت‌ها را بهتر بسنجیم.

استفاده از صرافی‌های غیرمتمرکز

واقعیت این است که برای کاربران آشنا با بازار رمزارز، دور زدن چنین محدودیتی اصلاً کار پیچیده‌ای نیست. کافی است به‌جای خرید مستقیم تتر یا دیگر استیبل کوین‌ها از صرافی‌های داخلی، در طی سال هر مقدار که می‌خواهند دارایی دیگری مانند BNB یا ETH بخرند و سپس آن را به کیف پول شخصی خود مانند متامسک منتقل کنند.

در ادامه، کاربری می‌تواند از طریق صرافی‌های غیرمتمرکز مانند بونی‌سواپ یا سایر DEX‌ها آن دارایی را به یک استیبل کوین دیگر مثلاً DAI که غیرمتمرکز هم هست، تبدیل کند.

همان‌طور که متوجه شدید، محدودیت‌ها معمولاً تقاضا را حذف نمی‌کند، بلکه فقط مسیر آن را تغییر می‌دهند. بنابراین، از منظر کارآمدی، چنین قوانینی بیشتر به یک مانع ظاهری شبیه‌اند تا ابزاری واقعی برای کنترل بازار.

کوچ اجباری به کیف‌پول‌های شخصی

با وجود تمام انتقادهایی که به این محدودیت وارد است، شاید تنها نکته مثبتی که بتوان برای آن در نظر گرفت، تغییر عادت کاربران در نحوه نگهداری دارایی‌هایشان باشد. این محدودیت باعث می‌شود افراد بیشتری دیگر به صرافی‌های داخلی اعتماد نکنند و سرمایه خود را به کیف پول‌های شخصی نرهم‌افزاری یا والت‌های سخت‌افزاری منتقل کنند.

بازی‌خوانی آینده بازارها

فرحناز نعمتی – ۱۶۱کارشناس بازار سرمایه با شرکت در نظر سنجی «دنیای اقتصاد»، مهم‌ترین متغیر اثرگذار بر چشم‌انداز بازارها در نیمه دوم سال ۱۴۰۴ را «تحولات سیاسی» اعلام کرده‌اند. بیش از نیمی از کارشناسان، طلا را جذاب‌ترین گزینه سرمایه‌گذاری می‌دانند؛ موضوعی که بیانگر افزایش تمایل به دارایی‌های امن در شرایط پریسک کنونی است. در عین حال، حدود ۶۰درصد از تحلیلگران پیش‌بینی کرده‌اند که بورس تهران در ماه‌های پیش‌رو تا پایان سال با وجود نوسانات محسوس، روند صعودی را تجربه خواهد کرد. از نگاه آنان، فشارهای تورمی می‌تواند با تقویت درآمد شرکت‌ها، عامل محرک رشد بازار سهام باشد؛ اما تداوم ابهامات سیاسی و اقتصادی همچنان تهدیدی جدی برای پایداری این مسیر تلقی می‌شود. در بخش دیگری از این نظرسنجی، صنایع صادرات‌محور به‌عنوان مقاوم‌ترین گروه در برابر تحریم‌ها و دارای بالاترین ظرفیت بازدهی معرفی شده‌اند. در مجموع، نتایج این نظرسنجی نشان می‌دهد نیمه دوم سال با رویکرد محتاطانه از سوی سرمایه‌گذاران همراه است و تمرکز بر دارایی‌های امن و صنایع مقاوم بیش از گذشته اهمیت خواهد یافت.

۱۶۱کارشناس بازار سرمایه با شرکت در نظرسنجی «دنیای اقتصاد»، مهم‌ترین متغیر اثرگذار بر چشم‌انداز بازارها در نیمه دوم سال ۱۴۰۴ را «تحولات سیاسی» اعلام کرده‌اند.

بنا بر این، سرمایه‌گذاران در نیمه اول سال شاهد رخدادی بودند که آن را به دو قسمت کاملاً متفاوت تبدیل کرد. سه‌ماهه اول سال همراه با امید، افزایش سرمایه‌گذاری و رشد بازار سهام همراه بوده و در سه‌ماهه دوم، فضای تردید و نااطمینانی افزایش پیدا کرد و بازار طلا در این مدت، از بازار سهام سبقت گرفت. «دنیای اقتصاد» با طرح یک نظرسنجی شامل ۴ پرسش از ۱۶۱ کارشناس بازار، افق دید سرمایه‌گذاری در نیمه دوم سال را ترسیم کرده است.

طلا؛ مقصد نخست سرمایه‌گذاران

در پرش نخست، کارشناسان جایگاه چهار بازار شامل سهام، ارز، طلا و اوراق با درآمد ثابت را از نظر بازدهی در نیمه دوم سال مشخص کردند. نتایج نظرسنجی نشان می‌دهد که بازار طلا با اختلاف، جذاب‌ترین گزینه سرمایه‌گذاری است؛ به طوری که بیش از نیمی از کارشناسان آن را به عنوان بازار برنده در نیمه دوم سال شناسایی کردند. ثبت رکوردهای پی در پی توسط طلا، افزایش ریسک و نااطمینانی‌ها در سطح جهانی و نقدشوندگی بالا در شرایط بحرانی از جمله علل محبوبیت این دارایی میان کارشناسان است.

علاوه بر این، نتایج نظرسنجی نشان می‌دهد که اگرچه در میان کارشناسان درباره اولویت‌دهی به طلا در مقایسه با سایر بازارها، اختلاف‌نظر وجود دارد، اما همگی بر این نکته اتفاق نظر دارند که طلا همواره باید جایگاهی برتر نسبت به دیگر دارایی‌ها داشته باشد؛ به گونه‌ای که با حرکت از اولویت نخست به اولویت چهارم، همواره سهم طلا روندی کاهشی پیدا می‌کند. به عبارتی، فعالان بازار باید با توجه به

بورس با وجود ریسک‌ها ارزنده و جذاب است

این محدودیت ناگهانی، واکنش‌های گسترده کاربران و فعالان بازار را برانگیخته و پرسش‌هایی جدی درباره کارآمدی چنین سیاست‌هایی ایجاد کرده است. در شرایطی که اعتماد عمومی به ریال کاهش یافته و مردم برای حفظ ارزش دارایی‌های خود به رمزارزها روی می‌آورند، سوال اصلی این است که آیا این محدودیت می‌تواند جلوی نوسانات ارزی را بگیرد یا تنها مسیر بازار غیررسمی و فعالیت‌های جایگزین را گسترده‌تر خواهد کرد. در راستای این موضوع باید به یادداشت اخیر ساجده حسینی، کارشناس حوزه بلاچین نگاهی انداخت.

چرایی تعیین محدودیت خرید تتر

بانک مرکزی ایران، در تصمیمی غیرمنتظره، محدودیت‌های جدیدی را برای خرید و نگهداری استیبل کوین‌ها از جمله تتر، تعیین کرده است. براساس این مصوبه، هر فرد ایرانی تنها مجاز است سالانه ۵۰۰ دلار استیبل کوین خریداری کند. علاوه بر این، کاربران نمی‌توانند بیش از ۱۰ هزار دلار استیبل کوین در صرافی متمرکز داخلی نگه دارند. به‌عبارت دیگر، حتی اگر فردی پیش‌تر سرمایه بیشتری در این حوزه داشته باشد، موظف است طی یک ماه آینده دارایی خود را نقد یا به سقف تعیین‌شده برساند.

این تصمیم که بدون هیچ مقدمه یا اطلاع‌رسانی قبلی اعلام شد، بلافاصله واکنش‌های تند کاربران و فعالان بازار رمزارز را برانگیخت. بانک مرکزی مدعی است این اقدام با هدف جلوگیری از خروج سرمایه و کنترل نوسانات ارزی اتخاذ شده است. اما آیا این محدودیت واقعاً می‌تواند از خروج سرمایه یا جهش نرخ ارز جلوگیری کند؟ کسانی که ابزارهای غیرمتمرکز را می‌شناسند، به‌راحتی این قانون را دور نمی‌زنند؟

واقعیت این است که در پی سقوط ارزش ریال، مردم به رمزارزهای پناه می‌برند تا ارزش دارایی‌هایشان را حفظ کنند و این مصوبه، شاید برای مدتی سرخط خبرها را پر کند، اما پرسش اصلی همچنان بی‌پاسخ مانده که این بار، هزینه تصمیمات بانک مرکزی را چه کسانی باید بپردازند؟ معامله‌گران بزرگ یا کاربران عادی و صرافی‌های داخلی؟

تکرار اشتباهات قدیمی در لباس جدید

این اولین بار نیست که بانک مرکزی برای کنترل بازار به محدود کردن سیاست‌ها متوسل می‌شود. سابقه چنین اقدامات دستوری در ایران طولانی است؛ از درگاه‌های پرداخت صرافی‌های رمزارزی که بدون هیچ اطلاع قبلی مسدود شد گرفته تا اعمال محدودیت‌های بانکی و ارزی، همه با یک هدف تکراری انجام شده‌اند: «کنترل نرخ ارز» و «مقابله با پول‌شویی». اما هیچ یک از این سیاست‌ها نتوانسته‌اند ثبات اقتصادی را پایدار ایجاد کنند. نرخ دلار مسیر صعودی خود را ادامه داده و فشار تورمی بر مردم بیشتر شده است.

ویژگی مشترک تمام این سیاست‌ها، شتابزدگی و فقدان شناخت دقیق از ماهیت بازار رمزارزهاست. نهادهای مسوول به جای طراحی یک چارچوب شفاف و پایدار، بارها دست به محدودیت‌های ناگهانی زده‌اند؛ محدودیت‌هایی که نه در گذشته جواب داده و نه امروز شواهدی از اثربخشی آن وجود دارد.

بازار سیاه تتر؛ هدیه تازه به سودجویان

محدودیت‌گذاری‌های این‌چنینی در ظاهر قرار است تقاضا برای ارز را مدیریت کند، اما تجربه نشان می‌دهد معمولاً نتیجه‌طور دیگری است. این محدودیت‌ها فقط بازار کلاهبرداران و سودجویان را دفاغر می‌کند. آنگهی‌های خرید و فروش تتر در بازارهای غیررسمی افزایش می‌یابد و اجاره کارت ملی برای دور زدن قوانین به فرصتی تازه برای این افراد تبدیل می‌شود.

	♥ منابع لاوصول هدفمندی از محل خوراک پتروشیمی‌ها
	تشدید ناترازی در این بخش از آن جهت
	محتمل به‌نظر می‌رسد که در سال ۱۴۰۴ ردیف
	درآمدی معینی تحت‌عنوان فروش داخلی میعانات
	گازی به پتروشیمی‌ها به‌منابع سازمان مذکور
	افزوده شد که امکان تحقق آن به‌مضمّن ابلاغ
	بودجه، مورد سوال و تردید بسیاری بوده و بیم آن
	می‌رود که در پرداخت بارانه‌های نقدی، تعهدات دولت
	در قبال گندم‌کاران، تأمین مستمری خانوارهای
	تحت پوشش کمیته امداد امام خمینی، به‌زیستی
	و سایر تکالیف دولت را مخدوش کند.
	منابع حاصل از فروش داخلی میعانات گازی به
	پتروشیمی‌ها در بودجه سنوات گذشته جزء منابع
	عمومی طبقه‌بندی می‌شد و در جدول شماره (۵)
	جداول بودجه انعکاس می‌یافت.اما در لایحه بودجه
	۱۴۰۴ این منابع به درآمدهای هدفمندی اضافه
	شده و ۷۱ هزارمیلیارد تومان از این محل در لایحه
	دولت برآورد شده است.
	سه‌سالانه حدود ۱۴۵ هزار بشکه میعانات گازی
	به پتروشیمی‌های داخل کشور با قیمت ۹۵ درصد
	صادراتی به فروش می‌رسد. در سال‌های گذشته از
	ایسن مبلغ جهت تأمین بنزین و گازوئیل مورد نیاز
	مصرف داخلی کشور، معادل حدود ۲۰ هزار بشکه
	میعانات گازی محصولات پتروشیمی توسط دولت
	دریافت و با خوراک نهاتر می‌شد. در نتیجه به طور
	خالص از حدود ۷۵ هزار بشکه میعانات گازی درآمد
	حاصل می‌شد که با فرض قیمت نفت ۶۵ دلار
	نرخ و تسعیر ۵۵ هزار تومان، رقم ۷۱ هزار میلیارد
	تومان درج شده در جدول شماره (۱۴) قابل تحقق
	می‌نماید.
	کارشناسان و فعالان حوزه بودجه در
	بخش انرژی معتقدند بـا تصویب مبلغ ناچیز ۶۵
	هزارمیلیارد تومان بابت نهاتر خوراک تحویلی به
	شرکت‌های پتروشیمی با فرآورده‌های تولیدی آنها
	و با توجه به ناترازی شدید در بخش تولید مصرف
	بنزین و گازوئیل، پیشاپیش مبلغ ۷۱ هزارمیلیارد
	تومان مصوب در ردیف (۵) جدول منابع سازمان
	هدفمندسازی بارانه‌ها نیز به‌دلیل فوریت عملیاتی
	تأمین سوخت مایع مورد نیاز و ماهیت استراتژیک
	حفظ امنیت انرژی کشور مصرف می‌شود و در فاز
	عملیاتی سهمی بابت سازمان هدفمندسازی بارلرها
	از این محل محقق نخواهد شد.از آن‌جایی که عدم
	تحقق متبلع‌موصوف با توجه به تعهدات اجتناب‌ناپذیر
	دولت تبعات مهمی در پی دارد لـذا برای درک
	مناسب‌تر وضع فروش میعانات گازی به شرکت‌های
	پتروشیمی در سال ۱۴۰۴ لازم است فرآیند موجود
	و سایر تکالیف محوله به مجموعه دولت و وزارت نفت
	با دقت بیشتری تحلیل شود.
	به‌طور کلی شرکت ملی نفت ایران به‌عنوان
	تولیدکننده میعانات گازی براساس قرارداد و مطابق
	رویه‌های جاری-خوراک میعانات گازی مورد نیاز
	شرکت‌های پتروشیمی را به آنها فروخته و در شرایط
	عالی براساس سازو کارهای موجود نسبت به وصول
	وجوه مورد نیاز اقدام می‌نمoud. مبالغ در یافتی شرکت نفت
	نیز در حساب‌های مورد تأیید خزانه‌داری کل کشور
	وصول شده و براساس سهم هر یک از ذی‌فغان (که
	آن هم در قوانین بالادستی مثل قانون الحاق برخی
	مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت
	ذکر شده) تسهیم می‌شد.
	طی دو سال اخیر و با ناترازی و شرایط غیرعادی
	حادث شده در بخش سوخت مایع (بنزین و گازوئیل)
	دولت و قانون‌گذاران تکلیفی در قوانین بودجه
	نگنجندند که براساس آن به‌منظور تأمین فرآورده‌های
	نفتی مورد نیاز کشور، به شرکت‌های دولتی ذی‌ربط
	وزارت نفت (در این مورد شرکت ملی نفت ایران)
	اجازه داده نسبت به خرید و فروش، معاوضه و با تهاات
	فرآورده‌های نفتی در یافتی از واحدهای تولید داخلی
	(شرکت‌های پتروشیمی) از محل خوراک آنها اقدام
	نموده تا بدین ترتیب هم از خروج بیشتر ارز از کشور
	جهت واردات فرآورده‌های نفتی جلوگیری شده و هم
	از فرآورده‌های نفتی در یافتی از واحدهای تولید داخلی
	است. از سوی دیگر روند افسار گسیخته مصرف
	فرآورده‌های نفتی در کشور مرتباً رو به افزایش دارد
	(بالای بنزین که براساس گزارشات به میابگین
	روزانه حدود ۱۳۰ میلیون لیتر در روز رسیده است)،
	دولت و وزارت نفت که قطعا به محدودیت‌هایی
	در تأمین و تخصیص منابع ارزی مواجه هستند
	ناگزیر شدند تا حداکثر فرآورده‌های نفتی تولیدی
	شرکت‌های مصرح در قانون را از ایشان خریداری
	کرده و با بهای خوراک تحویلی به آنها تهاات کنند.
	در واقع دولت در تنگنای شدید منابع (که تأمین
	و تخصیص ارز در مواردی مثل کالاهای اساسی و
	دارو اولویت قطعی و اول است) به‌منظور جلوگیری
	از خروج از جهت واردات، عملاً حداکثر فرآورده‌های
	نفتی مورد نیاز خود از محل تولیدات واحدهای
	تولیدی داخلی را دریافت و با خوراک واحدهای
	مزبور تهاات می‌کند.
	لذا احتمالا اهمیت استراتژیک تأمین یی‌وقفه
	بنزین کشور در کنار ناترازی شدید تولید مصرف
	بنزین و عدم تکفوی مبلغ مصوب ۶۵ هزارمیلیارد
	تومان بابت تهاات فرآورده و خوراک پتروشیمی‌ها
	موجب خواهد شد که تمامی (با بخش مهمی) از
	سهم ۷۱ هزارمیلیارد تومانی مصوب تحت‌عنوان منابع
	هدفمندسازی از محل ارزش میعانات گازی تحویلی
	به واحدهای مصوف (شرکت‌های پتروشیمی) نیز در
	قالب تهاات مصرف شود.

بهرمین اساس می‌توان درک کرد که چرا منابع مصوب طبق قانون بودجه سال ۱۴۰۴ به‌منظور تأمین مصرف سازمان هدفمندسازی بارانه‌ها از محل فروش داخلی میعانات گازی به پتروشیمی‌ها

در واقع، حصول به‌نظر می‌رسد و انتظار می‌رود که سازمان هدفمندسازی بارانه‌ها نیز در تراز مالی خود

احتمالاً حداقل معادل همین مبلغ با کسری بودجه مواجه شود.

گزارش‌ها حاکی از آن است که این گروه ممکن است در نشست آتی، تولید خود را تا ۵۰۰ هزار بشکه در روز افزایش دهد؛ رقمی که سه برابر افزایش ماه اکتبر خواهد بود. عربستان سعودی با هدف بازپس‌گیری سهم بازار، پیشگام این سیاست افزایشی است. در چنین فضایی، هر حادثه‌ای که بوی محدودیت عرضه بدهد، می‌تواند به‌عنوان سوپایی برای بازار عمل کند و جلوی سقوط بیشتر قیمت‌ها را بگیرد.

	ترکیب پیچیده‌ای از سیگنال‌ها
	به موازات تحولات اوپک پلاس، داده‌های اداره اطلاعات انرژی آمریکا (EIA) نشان داد که ذخایر نفت خام، بنزین و فرآورده‌های میانی این کشور در هفته گذشته افزایش یافته است؛ موضوعی که هم‌زمان با کاهش فعالیت پالایشگاهی و افت تقاضا، نگرانی‌ها درباره مازاد عرضه را تشدید کرده است. همچنین، از سرگیری صادرات نفت اقلیم کردستان عراق و احتمال تعطیلی دولت فدرال آمریکا به دلیل بحران بودجه‌ای، هر دو به فشار نزولی بر قیمت‌ها افزوده‌اند. در چنین شرایطی، حادثه پالایشگاه شورون به‌عنوان عاملی متضاد وارد میدان شد. در نگاه نخست، اختلال در پالایشگاهی که سهم بالایی در تأمین سوخت جت و بنزین جنوب کالیفرنیا دارد، می‌تواند نگرانی‌ها درباره کمبود عرضه منطقه‌ای را افزایش دهد و فشار صعودی بر قیمت فرآورده‌ها در بازار داخلی ایالت کالیفرنیا ایجاد کند. همین موضوع باعث شد برخی تحلیلگران هشدار دهند که قیمت بنزین در این ایالت، که پیش از این نیز بالاتر از میانگین ملی بوده، ممکن است جهش دیگری را تجربه کند.
	
	
	تحلیلگران چه می‌گویند؟
	«تاماشا وارگا»، تحلیلگر موسسه PVM، تأکید کرد که تأثیر این حادثه بر بازار جهانی محدود خواهد بود، زیرا سواحل غربی آمریکا از نظر جریان نفتی تا حد زیادی از سایر بخش‌های این کشور جدا هستند. به همین ترتیب، «اوله‌هانسسن» از بانک ساکسو بر این باور است که اثر اصلی حادثه، نه در سطح بین‌المللی بلکه در بازار محلی کالیفرنیا احساس خواهد شد؛ جایی که مصرف‌کنندگان از هم‌اکنون با قیمت‌های بالای بنزین مواجه‌اند. اما حتی اگر این ارزیابی درست باشد، واقعیت آن است که بازار انرژی جهانی در شرایطی شکننده قرار دارد. هر حادثه‌ای که به محدودیت عرضه(حتی در سطح منطقه‌ای) اشاره کند، می‌تواند در کنار سایر عوامل تأثیر روانی بر بازار جهانی داشته باشد. از همین روست که بلافاصله پس از انتشار خبر آتش‌سوزی، قیمت نفت اندکی بالا رفت، هرچند این افزایش به سرعت در سایه فشارهای دیگر بازار رنگ باخت.

	هم‌پوشانی با سیاست‌های جهانی
	حادثه شورون همچنین در فضایی رخ داد که قدرت‌های غربی بر شدت فشارها علیه روسیه افزوده‌اند. وزرای دارایی گـروه هفت (G۷) وعده داده‌اند که اقدامات خود علیه کشورهایی را که خرید نفت روسیه را افزایش داده‌اند، تشدید کنند. این سیاست، در کنار رشد احتمالی تولید اوپک پلاس، بر پیچیدگی چشم‌انداز بازار افزوده است. اگر عرضه جهانی از نسوی اوپک پلاس افزایش یابد، اما هم‌زمان محدودیت‌های بیشتری بر صادرات روسیه اعمال شود، بازار با ترکیبی از عوامل متناقض روبه‌رو خواهد شد. در چنین بستری، هر حادثه پالایشگاهی می‌تواند به‌عنوان کاتالیزوری عمل کند که نوسانات قیمتی را تشدید کند. پرسش اصلی همچنان این است که آیا آتش‌سوزی پالایشگاه شورون قادر خواهد بود روند نزولی بازار جهانی را معکوس کند؟ پاسخ غالب تحلیلگران منفی است.
	بازار جهانی در حال حاضر تحت فشار مازاد عرضه و نگرانی‌های تقاضا قرار دارد؛ عواملی که به‌مرباط قدرت‌مندتر از یک حادثه پالایشگاهی در یک نقطه جغرافیایی مشخص هستند. با این حال، در سطح محلی، پیامدها می‌تواند قابل توجه باشد. کالیفرنیا ایالتی است که به دلیل استانداردهای زیست‌محیطی سختگیرانه، پالایشگاه‌هایش قادر به دریافت کمک فوری از خارج نیستند. این بدان معناست که هرگونه اختلال در تولید پالایشگاه‌های داخلی، به سرعت در قیمت پمپ بنزین‌ها منعکس می‌شود. از این منظر، حادثه شورون بیش از آنکه برای بازار جهانی نفت نگران‌کننده باشد، برای رانندگان و شرکت‌های هواپیمایی فعال در کالیفرنیا هشداردهنده است.
	
	اهمیت روانی حادثه شورون
	حادثه پالایشگاه شورون لس آنجلس را می‌توان نمادی از شکنندگی بازار انرژی دانست. بازاری که در آن، افزایش احتمالی تولید اوپک پلاس، رشد ذخایر آمریکا، ازسرگیری صادرات عراق و فشارهای سیاسی علیه روسیه همه دست به دست هم داده‌اند تا چشم‌اندازی پرابهام ترسیم کنند. در چنین شرایطی، حتی یک آتش‌سوزی منطقه‌ای می‌تواند به‌عنوان محرکی برای تغییر احساسات بازار عمل کند، هرچند تأثیر واقعی آن بر عرضه جهانی محدود باشد. به بیان دیگر، مسئله‌های شورون بیش از آنکه بر عرضه جهانی سایه بیفکند، ذهن معامله‌گران را درگیر کرد و نشان داد که بازار انرژی تا چه اندازه حساس، متزلزل و آماده واکنش به هر خبر غیرمنتظره‌ای است.

	کل مصرف بنزین کشور در تابستان ۱۴۰۴ حدود ۱۲میلیارد لیتر برآورد شده است که ۱۵ درصد از آن در استان تهران با تراکم جمعیت حدود ۱۴۵میلیون نفر اختصاص یافت. این مقدار مصرف‌شان دهنده روند افزایشی مصرف سوخت در استان تهران در مقایسه با سایر استان‌هاست، همچنین افزون بر افزایش تراکم جمعیت، افزایش سفرهای تابستانی، افزایش ترده‌های بین‌شهری و افزایش تعداد خودروهای شخصی نیز از عوامل تأثیرگذار بر مصرف بالای بنزین در این استان است.میانگین مصرف روزانه ۱۲۹میلیون لیتر، حدود هسیلون لیتر افزایش یافته است، همچنین بیشترین رکورد مصرف بنزین تابستانی در روز ۲۲ شهریور با رقم مصرف ۱۵۴میلیون و ۷۰۰ هزار لیتر ثبت شده است. بر اساس آمارهای ارائه شده از سوی شرکت ملی پخش فرآورده‌های نفتی ایران، میانگین آمار مصرف روزانه ماه‌های تیر، مرداد و شهریور امسال به‌ترتیب ۱۲۷، ۱۲۲ و ۱۴۱ میلیون لیتر بوده است که این روند صعودی افزایش میانگین مصرف روزانه، بیابانگر افزایش مستمر تقاضا در دوره اوج سفرهای تابستانی است. این رشد نه‌تنها ناشی از افزایش جابه‌جایی‌های بین‌شهری و استفاده گسترده از خودروهای شخصی بوده، بلکه اثر مستقیم تعطیلات رسمی و ترافیک درون‌شهری را نیز منعکس می‌کند.
---------------------------------------	--

فرمول زودبازده حمایت از حمل‌ونقل

احیای ناوگان فرسوده حمل‌ونقل در کشور نبود. نگاهی به آمار ناوگان ریلی و جاده‌ای و کمبودهای موجود در این بخش‌ها نشان می‌دهد، مشوق‌های این تبصره به تنهایی از عهده بهبود وضعیت برنخواهد آمد. در حال حاضر به صورت متوسط شش هزار دستگاه اتوبوس بین‌شهری در کشور فعال است، درحالی‌که نیاز کشور تنها برای عبور از شرایط بحرانی حداقل دو برابر این تعداد است. از طرفی میانگین سن ناوگان موجود نیز ۱۵ سال است که عدد بالایی در بخش جاده‌ای به حساب می‌آید. در بخش ریلی نیز، شرایط بهتر از بخش جاده‌ای نیست، براساس آمار اعلام شده از سوی مدیرعامل راه‌آهن جمهوری اسلامی ایران هم اکنون ۹۳۰ واگن مسافربری فعال در کشور وجود دارد و به اندازه همین میزان به واگن جدید نیز نیاز است.

با توجه به فرسودگی قابل ملاحظه ناوگان ریلی و جاده‌ای، استفاده از تسهیلات این تبصره بخشی از راهکارهای است که فرصت احیای این ناوگان حمل‌ونقل کشور را فراهم خواهد کرد. نگاهی اجمالی به کمبودها در این حوزه بر ضرورت توسعه راهکارهای تشویقی برای ترغیب سرمایه‌گذار خواهد افزود. در آستانه تعطیلات نوروز سال ۱۴۰۴، اعلام شد که ۲۲میلیون تقاضا برای سفر با قطار وجود داشت درحالی‌که تنها دومیلیون و ۲۰۰ هزار بلیت فروخته شد.

در سفرهای اربعین امسال نیز اعلام شد با کمبود پنج‌هزار دستگاه اتوبوس بین‌شهری مواجه هستیم و به دلیل فراخوان اتوبوس‌ها در سراسر کشور، بلیت‌فروشی به شهرهای دیگر با اختلال گسترده‌ای روبه‌رو بود؛ تا جایی که پیش‌فروش بلیت اتوبوس به مقاصد غیراربعینی به مدت دو هفته ممنوع اعلام شد. اطلاعات دقیقی از مجموع تسهیلات اختصاص پیدا کرده از محل این تبصره در بخش ریلی و جاده‌ای در دسترس نیست، اما براساس اطلاعات موجود در سال ۱۳۹۹ بنابر اعلام وزارت کشور، پنج‌هزار دستگاه اتوبوس از محل تسهیلات این تبصره در دستور نوسازی قرار گرفتند. در سال ۱۳۹۸ نیز سعید رسولی مدیرعامل اسبق راه‌آهن از ورود ۴۲۲ دستگاه ناوگان شامل لوکوموتیو، واگن باری و مسافری به بخش ریلی از محل این اعتبارات این تبصره خبر داده بود.

این تبصره به صورت صریح تنها در سال ۱۳۹۷ از تخصیص اعتبار به بخش حمل‌ونقل نام برده و در سال ۱۳۹۸ نیز سهم هفت‌هزارمیلیارد تومانی از آن به وزارت راه و شهرسازی اختصاص پیدا کرده است.

مبلغ کل این تبصره در آن سال، ۳۲هزار میلیارد تومان بوده و وزارت راه‌وشهرسازی حدود ۲۰درصد از آن را به خود اختصاص داده است. با فرض اینکه نیمی از این سهمیه به حوزه حمل‌ونقل و نیمی به حوزه مسکن و شهرسازی اختصاص پیدا کند، وزارت راه و شهرسازی می‌توانست سالانه تنها ۱۰۰دستگاه اتوبوس جدید (به قیمت امروز) خریداری و حدود ۱۶۰۰دستگاه اتوبوس را تعمیر کند.

بنابراین کم‌کم‌های دولتی یکی از راهکارها برای جذب سرمایه‌گذاران خصوصی در حوزه حمل‌ونقل است. علاوه بر این، به دلیل ضعف‌های موجود در اجرای تبصره ۱۸ همان گونه که در گزارش مرکز پژوهش‌ها به آن اشاره شد، در بخش اشتغال، انتظار تحول عظیم در کشور از این منظر را کم‌رنگ کرد و در بخش حمل‌ونقل نیز انتظار تحول عظیم در این حوزه را.

در کنار چنین مشوق‌هایی، استفاده از ابزارهایی که بار مالی چندانی برای دولت ایجاد نخواهد کرد، از جمله معافیت‌های مالیاتی، بازنگری در تأمین مالی، یا مشوق‌هایی که بار مالی مستقیم بر روی بودجه دولت ایجاد نمی‌کند و برای شبکه بانکی نیز تکلیفی ایجاد نمی‌کند، سرمایه‌گذار را تشویق به حضور در بازار حمل‌ونقل خواهد کرد.

بدیهی است تسریع حضور سرمایه‌گذاران در این حوزه، علاوه بر نوسازی ناوگان که امنیت سفر را به جاده‌ها باز خواهد گرداند، به ایجاد اشتغال در شرکت‌های حمل‌ونقل نیز کمک خواهد کرد. از سوی دیگر توسعه زیرساخت‌های ناوگان حمل‌ونقل کشور باعث رشد زنجیره تأمین، بازرگانی و خدمات مرتبط نیز خواهد شد.

تهران

مشهد

اصفهان

شیراز

تبریز

اهواز

ارومیه

کرمان

کرج

قزوین

زنجان

همدان

ایلام

خرم‌آباد

بروجرد

سنندج

ایوان

بانه

دیوان

سنندج

ایوان

بانه

دیوان

سنندج

ایوان

بانه

دیوان

سنندج

ایوان

بانه

دیوان

سنندج

ایوان

بانه

دیوان

سنندج

ایوان

بانه

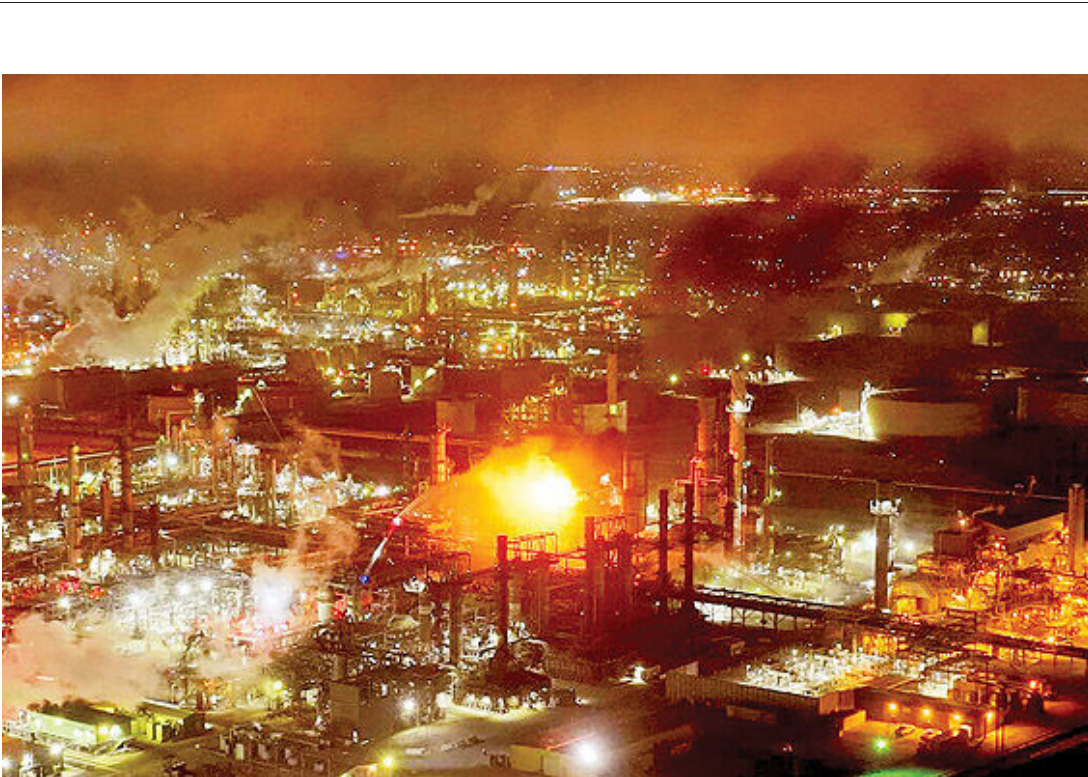
دیوان

سنندج

ایوان

بانه

دیوان

دود شعله‌های شورون در چشم بازار

لیلا جلیلود – آتش‌سوزی گسترده پنج‌شنبه شب در پالایشگاه «ال سگوندو» متعلق به شرکت شورون در حومه لس آنجلس، تنها یک حادثه صنعتی نبود.

آتش‌سوزی گسترده پنج‌شنبه شب در پالایشگاه «ال سگوندو» متعلق به شرکت شورون در حومه لس آنجلس، تنها یک حادثه صنعتی نبود.

	آتش‌سوزی گسترده پنج‌شنبه شب در پالایشگاه «ال سگوندو» متعلق به شرکت شورون در حومه لس آنجلس، تنها یک حادثه صنعتی نبود؛ این رویداد در میانه بحرانی‌ترین روزهای بازار جهانی انرژی رخ داد و بار دیگر پرسش‌های جدی درباره میزان تاب‌آوری زنجیره تأمین سوخت و تأثیر حوادث غیر منتظره بر قیمت نفت و فرآورده‌های نفتی را مطرح کرد.
	شعله‌های انفجار مهیب در واحد «ایزومکس ۷» پالایشگاه شورون، واحدی که وظیفه تبدیل سوخت‌های میانی به سوخت جت را بر عهده دارد و به‌طور مستقیم بخش بزرگی از نیاز فرودگاه بین‌المللی لس آنجلس (LAX) را تأمین می‌کند، آسمان را به رنگ نارنجی درآورد و تصاویر آن به سرعت در شبکه‌های اجتماعی بازشر شد. شرکت شورون اعلام کرد که هیچ‌یک از کارکنان پالایشگاه آسیب ندیده‌اند و آتش تحت کنترل قرار گرفته است. اما در این میان، پرسش اصلی نه صرفا درباره ایمنی کارگران یا جزئیات حادثه، بلکه درباره تأثیر آن بر بازار انرژی است. پالایشگاه «ال سگوندو» با ظرفیت ۲۹۰ هزار بشکه در روز، دومین پالایشگاه بزرگ شورون در ایالات متحده و تأمین‌کننده ۴۰ درصد سوخت جت و ۲۰ درصد بنزین جنوب کالیفرنیا است. به همین دلیل، هرگونه اختلال در عملکرد آن می‌تواند نه‌تنها بازار محلی کالیفرنیا، بلکه بازار گسترده‌تر فرآورده‌های نفتی در غرب آمریکا را تحت فشار قرار دهد.

آتش‌سوزی گسترده پنج‌شنبه شب در پالایشگاه «ال سگوندو» متعلق به شرکت شورون در حومه لس آنجلس، تنها یک حادثه صنعتی نبود؛ این رویداد در میانه بحرانی‌ترین روزهای بازار جهانی انرژی رخ داد و بار دیگر پرسش‌های جدی درباره میزان تاب‌آوری زنجیره تأمین سوخت و تأثیر حوادث غیر منتظره بر قیمت نفت و فرآورده‌های نفتی را مطرح کرد.

آتش‌سوزی شورون درست در زمانی رخ داد که بازار جهانی نفت با نگرانی‌های تازه‌ای از سمت عرضه دست به گریبان بود. قیمت نفت برنت روز جمعه با ۴۳ سنت افزایش از ۶۴ دلار در هر بشکه فراتر رفت، اما همچنان در نزدیکی پایین‌ترین سطح چهارماه قرار داشت و در مسیر ثبت بدترین هفته از ماه ژوئن به این سو بود. نفت خام وست‌تگزاس اینترمیدییت (WTI) نیز با ۴۶ سنت افزایش به ۶۱ دلار رسید، اما در مجموع یک افت هفتگی بیش از ۷ درصد را تجربه کرد. علت اصلی این فشار نزولی بر قیمت‌ها، گمانه‌زنی‌ها درباره تصمیم اوپک پلاس است.

	بازار جهانی نفت
	آتش‌سوزی شورون درست در زمانی رخ داد که بازار جهانی نفت با نگرانی‌های تازه‌ای از سمت عرضه دست به گریبان بود. قیمت نفت برنت روز جمعه با ۴۳ سنت افزایش از ۶۴ دلار در هر بشکه فراتر رفت، اما همچنان در نزدیکی پایین‌ترین سطح چهارماه قرار داشت و در مسیر ثبت بدترین هفته از ماه ژوئن به این سو بود. نفت خام وست‌تگزاس اینترمیدییت (WTI) نیز با ۴۶ سنت افزایش به ۶۱ دلار رسید، اما در مجموع یک افت هفتگی بیش از ۷ درصد را تجربه کرد. علت اصلی این فشار نزولی بر قیمت‌ها، گمانه‌زنی‌ها درباره تصمیم اوپک پلاس است.

	پیش‌بینی واردات ۱۶میلیارد دلار بنزین
	پیش‌بینی واردات ۱۶میلیارد دلار بنزین

حذف تبصره ۱۸ بودجه کل کشور که یکی از کارکردهای آن، ارائه تسهیلات به حوزه حمل‌ونقل بود، نیازمند تعریف جایگزینی برای پشتیبانی از این صنعت است. در حال حاضر عدم تمایل سرمایه‌گذاران به حضور در بخش حمل‌ونقل به دلایلی همچون نبود مشوق‌های مناسب با توجه به زمان طولانی بازگشت سرمایه، آورده‌ای جز عجب‌ماندگی توسعه مدهای مختلف حمل‌ونقل را به دنبال نداشته است. محمدجواد شاهجویی، کارشناس حوزه حمل‌ونقل معتقد است، دولت باید دست خود را از نظام قیمت‌گذاری و به هم ریختن اقتصاد حمل‌ونقل بیرون بکشد و نقش خود را از «قیمت‌گذار» به «تنظیم‌گر» تغییر دهد؛ اقدامی که به زعم او به تنهایی هم می‌تواند به به افزایش جذابیت سرمایه‌گذاری در صنعت حمل‌ونقل منجر شود. افزون بر این، پیش‌بینی جایگزین برای مشوق‌ها و تسهیل گرهای قانونی در این صنعت نظیر تبصره ۱۸ باید در دستور کار سیاستگذار ارشد بخش حمل‌ونقل قرار گیرد.

سرمایه‌گذاری بخش خصوصی در حوزه حمل‌ونقل راهی برای خروج بـست‌بـت توسعه شبکه حمل‌ونقلی کشور است. سرمایه‌گذاران با حضور در این بخش می‌توانند به توسعه پایدار زیرساخت‌های حمل‌ونقل کمک کنند، فرصت اشتغال‌زایی را تقویت کنند و توسعه عمومی کشور را سرعت بخشند. در کشور ما با وجود توسعه نسبتاً قابل قبول زیرساخت‌های جاده‌ای و ریلی، اما در بخش ناوگان این صنعت با کمبودهای جدی روبه‌رو است؛ به طوری که در حال حاضر بیش از ۷۰درصد اتوبوس‌های کشور فرسوده است و ۸۰واگن فرسوده نیز در سال‌های اخیر از مدار خدمت‌رسانی خارج شده است. در کشورهای توسعه‌یافته تسهیلات و خدمات متفاوتی برای کمک به حضور سرمایه‌گذاران در بخش حمل‌ونقل در نظر گرفته می‌شود، در کشور ما نیز تسهیلات تبصره ۱۸ قانون بودجه کشور یکی از مصادیق اعطای کمک‌های کم‌بهره بانکی برای احیا و بازسازی ناوگان حمل‌ونقل عمومی است.

	تعلیق تبصره ۱۸
	با وجود آنکه بخش اصلی سرمایه‌گذاری حمل‌ونقل در کشور به‌ویژه در حوزه زیرساخت، از بودجه‌های دولت تأمین می‌شود و حمایت از سرمایه‌گذاران بخش خصوصی این صنعت چندان موفقیت‌آمیز نبوده است، تبصره ۱۸ قانون بودجه کل کشور، به عنوان یکی از راه‌های حمایت از سرمایه‌گذاری بخش خصوصی، از سال ۱۳۹۶ به قوانین بودجه راه پیدا کرد.
	ایسن تبصره بـندهای اعتباری هرچند اندک اما سازنده‌ای را برای بازسازی ناوگان حمل‌ونقل فراهم کرد. این بند به‌منظور رونق تولید و تجمع منابع حمایتی در این بخش به عنوان یک تبصره به بودجه سالانه کشور اضافه شد تا تسهیلات را با نرخ ترجیحی برای حمایت از رونق تولید اختصاص دهد. این تبصره بر حمایت از اشتغال و تولید تمرکز داشت اما در مدت کوتاه اجرا، چرخش‌های سیاستی متعددی در بخش‌های مختلف از رویکرد گرفته تا متولی اجرا، ساختار اجرا، ترکیب و میزان منابع داشته است.
	این تبصره در نهایت با گذشت هفت سال از اجرا، از سال ۱۴۰۳ از بودجه سالانه کشور حذف شد. مرکز پژوهش‌های مجلس در گزارشی که به آسیب‌شناسی بند «الف» این تبصره در حمایت از تولید و اشتغال پرداخته، به این موضوع اشاره کرده است که با وجود تغییراتی که هر ساله بر این بند از بودجه تحمیل شد، اما به دلیل چالش‌های متعدد در رویکردهای حاکم بر این تبصره، همچنین ضعف بدنه اجرایی و سیاستگذاری در کشور، اثربخشی و عملکرد موثری از آن دیده نمی‌شود. چرخش‌های سیاستی در این تبصره که نشأت گرفته از نبود یک الگوی فکری منسجم و واحد و بیشتر براساس آزمون و خطا بوده، منجر به دست‌اندازهای این تبصره برای رونق تولید و اشتغال‌زایی شد.
	با وجود ایرادهای وارده به این تبصره، اما مزایای آن نیز قابل چشم‌پوشی نبود.

✧ خرد جمعی برای حل بحران‌ها

پانزدهمین رویداد جامع معدن و صنایع معدنی از صبح روز دوشنبه ۲۷ مردادماه به همت گروه رسانه‌ای «دنیای‌اقتصاد» در مرکز همایش‌های برج میلاد آغاز به کار کرد. این رویداد تا ۳۰ مردادماه ادامه دارد. بررسی چالش‌های اصلی بخش معدن و صنایع معدنی از جمله تنازازی‌های انرژی، توسعه‌نیافتگی زیرساخت‌های حمل‌ونقل، الزامات محیط زیستی در کنار تداوم فعالیت‌های معدنی و همچنین تحقق اهداف توسعه‌ای در زنجیره فولاد کشور، از جمله مهم‌ترین موضوعات مطرح شده در این همایش بودند. در همین حال ارائه راهکارهای عملی برای توسعه پایدار بخش معدن مورد توجه سخنرانان این رویداد مهم معدنی قرار گرفت. سیدمحمد اتابک وزیر صنعت، معدن و تجارت نیز در پیامی ویدئویی خطاب به حاضران در این همایش، به نقش رویداد جامع معدنی و صنایع معدنی «دنیای اقتصاد» در مسیر پیشرفت صنایع اشاره داشت و تأکید کرد که گذار از ابربحران‌های کنونی نیازمند خرد جمعی و بهره‌مندی از نظرات متخصصانی همچون حاضرین در این رویداد است.

در ابتدا در علیرضا بختیاری، مدیرمسوول ضمن خوشامدگویی به حاضران، در رابطه با چالش‌های بخش معدن ایران گفت: در سال‌های اخیر، با توجه به اعمال تحریم‌های گسترده، تغییرات سریع بازارهای جهانی و نیاز به انطباق با استانداردهای بین‌المللی، معدن و صنایع معدنی ایران با چالش‌های متعددی روبرو بوده است. در یکسو، نوسانات قیمت مواد اولیه، تنازازی انرژی و ریسک‌های سیاسی و در سوی دیگر، فشارهای زیست‌محیطی و الزامات قانونی جدید، نیازمند توجه ویژه‌ای هستند.

بختیاری در ادامه گفت: در سال‌های گذشته، این هشدار داده شد که سرمایه‌گذاری در بخش معدن و صنایع معدنی رشد قابل اعتنایی ندارد و رشد بلندمدت این بخش در معرض خطر است. اکنون متأسفانه همه آن نگرانی‌ها به‌وقوت خود باقی است و مسائل دیگری نیز به آن اضافه شده است. او تأکید کرد: نخستین و مهم‌ترین عامل غیراقتصادی که راه فعالیت‌های اقتصادی را ناهموار کرده، تهدید خارجی و موانع تحریمی است. مرتفع کردن این موانع، در گرو افزایش تحرک دسته‌هایلماسی و تقویت قوای دفاعی کشور و تقویت سرمایه‌های فرهنگی و اجتماعی و تحکیم وحدت ملی است. بختیاری ادامه داد: ایران در دو دهه اخیر بسیاری از فرصت‌های اصلاح اقتصادی را از دست داده است و در سال جاری که قرار بوده است مطابق مفاد سند چشم‌انداز بیست ساله، به «جایگاه اول اقتصادی، علمی و فناوری در سطح منطقه آسیای جنوب غربی» دست یابد، با این هدف فاصله زیادی دارد.

گفت: با این حال، هنوز روزنه‌های امید گشوده است و با مدیریت علمی و سنجیده امور می‌توان اوضاع را بهتر کرد. بنیاد معدن و صنایع معدنی از جنبه تولید بر نوسازی تکنولوژی و از جنبه تجاری بر صادرات استوار است. فعالان صنایع معدنی برای اجرایی کردن این دو جز، مکمل، قابلیت‌های تخصصی کافی دارند و به کمک دولت نیاز ندارند، اما این فعالیت‌های تکنیکی و بنگاهی خواه ناخواه با سیاستگذاری‌ها و تصمیم‌های دولت گره خورده است.

بختیاری در پایان تأکید کرد: امیدواریم دولت با درس گرفتن از تجربه‌ها و ناکامی‌ها در زمینه تحقق اهداف سند چشم‌انداز ۱۴۰۴ و کاستی‌ها در اجرای برنامه‌های توسعه و عدم‌توازن‌های آشکار و پنهان در بودجه‌های سالانه، اکنون متقاعد شده باشد که اهالی کسب‌وکار و بازارها منطق اقتصاد را بهتر می‌شناسند و هر چه فاصله دولت از بنگاهداری و تصدی‌گری بیشتر شود، چشم‌انداز رشد اقتصادی و رفاه همگانی روشن‌تر می‌شود.

ضرورت اتکا بر خرد جمعی برای مواجهه

با ابربحران‌ها
سید محمد اتابک، وزیر صنعت، معدن و تجارت در پیامی ویدئویی برای حاضران در رویداد جامع معدن و صنایع معدنی ۱۴۰۴، از پیشکوتان، اندیشمندان و متخصصان حاضر در این همایش قدردانی کرد و گفت: قدردان این برگزاری سالانه همایش معدن و صنایع معدنی توسط مجموعه رسانه‌ای «دنیای اقتصاد» هستند. هر ساله بر غنای این همایش افزوده شده است. این رویداد در طول سالیان گذشته تاثیر بسزایی بر پیشرفت صنایع داشته است و در همین راستا از زحمات مدیرمسوول این گروه رسانه‌ای تشکر می‌کنم.

او ضمن اشاره به برگزاری همایش جامع معدن و صنایع معدنی در ترازوی جهانی افزود: این رویداد در سال جاری با ابتکار و ایجاد رویکردی جدید به تولید و بازار برگزار می‌شود و اثرات مثبت و ماندگاری را برای صنایع به دنبال خواهد داشت. وزیر صمت با اشاره به بحران‌های پیش روی صنعت و معدن گفت: در حال حاضر فعالان بخش معدن و صنایع معدنی با چالش‌های متعددی در روند فعالیت خود مواجه هستند. این مشکلات در سال‌های گذشته شدت گرفته و اکنون به ابربحران بدل شده‌اند. تنازازی انرژی یکی از همین ابربحران‌هایی است.

سریال تاریخی سرکوب ارزی

✎ **عرشیا حسن پور** – فاصله بین نرخ ارز رسمی و بازار آزاد در هفته گذشته رکورد زد. در هنگام شوک‌های سیاسی دولت‌ها با هدف کنترل بازار کالا‌های مصرفی، استفاده از نرخ‌های متفاوت ارز را در دستور کار قرار داده‌اند. پس از شکست سیاست «ارز ۴۲۰۰ تومانی» و «ارز نیمایی» حالا نوبت به «ارز تجاری» رسیده تا بار دیگر ناکارآمدی سرکوب قیمتی اثبات شود. سیاستی که انگیزه برای صادرات را کاهش داده و موجبات رشد حجم واردات را فراهم کرده است؛ نتیجه‌ای که برخلاف هدف سیاستگذاران است.

در ابتدا در علیرضا بختیاری، مدیرمسوول ضمن خوشامدگویی به حاضران، در رابطه با چالش‌های بخش معدن ایران گفت: در سال‌های اخیر، با توجه به اعمال تحریم‌های گسترده، تغییرات سریع بازارهای جهانی و نیاز به انطباق با استانداردهای بین‌المللی، معدن و صنایع معدنی ایران با چالش‌های متعددی روبرو بوده است. در یکسو، نوسانات قیمت مواد اولیه، تنازازی انرژی و ریسک‌های سیاسی و در سوی دیگر، فشارهای زیست‌محیطی و الزامات قانونی جدید، نیازمند توجه ویژه‌ای هستند.

هفته گذشته فاصله قیمتی میان دلار در بازار آزاد و مرکز مبادله ارز و طلا رکورد زد. با توجه به نقش قابل‌توجه دولت در شرکت‌های خصولتی ارزآور، می‌توان این‌طور ادعا کرد که قیمت دلار در مرکز مبادله ارز و طلا به‌صورت غیرواقعی رقم می‌خورد. فروش ارز شرکت‌های خصولتی که اغلب صنایع بزرگ را تشکیل می‌دهند، یکی از روش‌های دخالت سیاستگذار در روند قیمت‌گذاری ارز در مرکز مبادله است. در چنین فضایی فعالان اقتصادی و تجار برای چندمین مرتبه در طول سال‌های گذشته نسبت به کاهش انگیزه برای بازگشت ارز حاصل از صادرات و تشدید تقاضا برای واردات با هدف بهره‌مندی از رانت قیمتی هشدار داده‌اند. در این میان فعالان اقتصادی ضمن تأکید بر اصلاح سیاست‌های تجاری، تأکید دارند تغییر سیاست‌های ارزی نیازمند تغییرات جدی و اساسی در فضای اقتصادی و کنار گذاشتن شبکه قیمت‌گذاری در کشور است. با این‌وجود در شرایطی که سطح دخالت دولت در همه سطوح از ارز تا قیمت‌گذاری محصولات مختلف ادامه دارد و در شرایطی که تعاملات بین‌المللی ایران کاهش یافته، اصلاح این روند به سختی امکان‌پذیر است. ارز متغیر کلیدی اقتصاد ایران طی دهه‌های اخیر بوده است. سیاستگذاری ارزی کشور در طول سال‌های گذشته، حکایت از تداوم یک مسیر تکراری دارد؛ با این‌وجود که برای تصمیم‌گیران همچنان بر تداوم سیاست‌های اشتباه خود اصرار دارند. ارز ۴۲۰۰ تومانی یادآور خاطره جمعی بسیاری از شهروندان است که همچنان نسبت به سیاست‌های ارزی دولت و بانک مرکزی انتقاد دارند.

«سحق جهانبگیری معاون وقت رئیس‌جمهور ایران در روز دوشنبه بیستم فروردین ماه ۱۳۹۷ اعلام کرد از روز سه‌شنبه دلار تک‌نرخ و به قیمت ۴۲۰۰ تومان فروخته می‌شود.» هدف از این طرح حمایت از افشار آسیب‌پذیر برای کنترل قیمت کالاها اعلام شد. با این‌وجود تشدید فشار حاکم بر اقتصاد ایران، در کنار تلاش دولت موقوف برای کنترل قیمت ارز، چالش‌های متعددی را به تجارت و پس از آن تولید کشور تحمیل کرد. در عین حال در نبود عملکرد نظارتی صحیح و متناسب با شرایط رانتی، شاهد بروز مفسده‌های اقتصادی و همچنین تحمیل خسارت به کسب‌وکارها بودیم.

هدف اصلی اجرای طرح تثبیت قیمت ارز، یعنی کنترل قیمت کالاها در بازار نیز موفقیت‌آمیز نبود. این دستست سیاست‌ها نه‌تنها مانع جوش قیمت ارز و گرانی کالا در بازار داخلی نشد بلکه موجبات توزیع رانت میان برخی افراد را فراهم کرد. بسیاری از واردکنندگان در طول سال‌های گذشته از ارز ترجیحی یا ارز با قیمت مصوب دولتی برای واردات استفاده کرده‌اند، اما نه‌زبایت همین محصولات در بازار با احتساب قیمت دلار آزاد به فروش می‌رسید. کم‌اینکه در سال‌های گذشته جزئیاتی درخصوص پرونده‌های متعددی از فساد گسترده ارزی منتشر شده و توجه عمومی

به گزارش وزارت جهاد کشاورزی، غلامرضا نوری پنج‌شنبه در «سی‌وهفتمین گردهمایی سراسری فرماندهان مهندسی رزمی جنگ جهاد» درباره رشد بخش کشاورزی در یک سال گذشته، خاطرنشان کرد: رشد بخش کشاورزی کشور از منفی ۲.۴ درصد به رشد مثبت ۳.۲درصد رسیده یعنی رشدی معادل ۵۶ واحد درصد داشته است و این جهش، نقشه‌ها نشان از توانمندی داخلی دارد، بلکه ثابت می‌کند بخش کشاورزی می‌تواند موتور محرک توسعه کشور باشد. وی ادامه داد: در یک سال گذشته، تراز تجاری بخش کشاورزی کشور ۳ میلیارد دلار بهبود یافته است و از منفی ۱ میلیارد دلار به منفی ۵ میلیارد دلار رسیده است.وزیر جهاد کشاورزی درباره عملکرد این وزارت‌خانه در تولید محصولات راهبردی افزود: در یک سال گذشته، تولید کشر ۲۷ درصد و تولید میوه‌های گرمسیری ۵۴ درصد افزایش یافته است، نوری با اشاره به این که در تأمین موز، تولید داخلی به بیش از ۷۰ درصد نیاز کشور رسیده است، خاطرنشان کرد تا پایان دولت چهاردهم، واردات این محصول به صفر برسد. وی، ادامه داد: همچنین در محصولات راهبردی همچون گوشت قرمز و شکر نیز برنامه خودکفایی با جدیت دنبال می‌شود. وزیر جهاد کشاورزی از تدوین نخستین سند توسعه عدالت‌محور در بخش کشاورزی خبر داد و گفت: عدالت در دسترسی به منابع، توزیع نهاده‌ها، انتصابات و تخصیص مجوزها از اصول جدی ما در وزارت‌خانه است. در همین راستا، توزیع نهاده‌های یارانه‌ای در مناطق روستایی و بین دامداران کوچک و سنتی بیش از ۲۲ درصد افزایش یافته که نشان‌دهنده رویکرد عدالت‌محور در سیاستگذاری‌هاست.

ارابه‌های مرگ یا خواب‌آلودگی؟

محور فیروزکوه، محدوده امین‌آباد(سپاند) واژگون شد». او گفت: «در این حادثه ۴ نفر از سرنشینان جان خود را از دست دادند و ۲۰ نفر دیگر مجروح شدند. از مجموع مصدومان، ۲ نفر به بیمارستان امام خمینی فیروزکوه، ۲ نفر به بیمارستان سوم شعبان دماوند و ۲ نفر دیگر با بالگرد به تهران اعزام شدند. سایر مصدومان نیز به صورت سریایی درمان شدند. اتوبوس حادثه‌دیده دارای ۳۳ سرنشین بود که به مقصد آلاشت، سوادکوه در قالب تور در حرکت بودند». به گفته او، «بررسی‌های اولیه نشان می‌دهد که خستگی و خواب‌آلودگی راننده از عوامل احتمالی واژگونی اتوبوس بوده است و تحقیقات تکمیلی پلیس راه برای تعیین دقیق علت حادثه ادامه دارد»

بررسی علت تصادف اتوبوس دانشجویان

کارن یحیایی، مدیر روابط عمومی دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی و درمانی استان سمنان نیز درباره حادثه تصادف اتوبوس دانشجویان در محور سمنان به سرخه و با بیان اینکه «پیش از وقوع این حادثه، یک دستگاه تریلی دچار تصادف شده بود

در چنین فضایی تجارت بیش از همه بخش‌های اقتصاد متاثر می‌شود. با توجه به الزام صادرکنندگان به پیمان‌سپاری ارز طبق قیمت‌های مصوب و در شرایطی که بهای این اسکناس در بازار آزاد به شدت بالا رفته، از رغبت به صادرات یا بازگشت ارز حاصل از صادرات کاسته خواهد شد. درواقع صادرات در چنین فاصله قیمتی فاقد صرفه اقتصادی لازم خواهد بود. هم‌زمان تقاضا برای واردات و کسب امتیاز یا رانت قیمتی نیز بیشتر خواهد شد. درهمین حال نوسانات قابل توجه ارزی عملاً امکان برنامه‌ریزی برای تولید و تجارت را از فعالان صنعتی و تجاری کشور سلب می‌کند.

زنجیره ناکارآمدی

کامران ندری؛ استاد اقتصاد در گفت‌وگو با «دنیای اقتصاد» و در ارزیابی سیاست بانک مرکزی برای کنترل یا سرکوب قیمت دلار و آثار آن بر عملکردهای تجاری کشور گفت: دولت‌های حاکم بر ایران در طول دهه‌های گذشته سیاست تداوم اعطای ارز ارزان با سه بیان دقیق‌تر قیمت‌گذاری دستوری را انتخاب کرده‌اند. طبعاً در چنین شرایطی مکانیسم بازار نتیجه‌بخش و ادامه‌دار نخواهد بود.

وی با اشاره به راه‌اندازی مرکز مبادله ارز و طلا و جایگزینی آن با سامانه نیما در بازگشت ارز حاصل از صادرات گفت: روسای بانک مرکزی و سیاستگذاران ارزی کشور گمان می‌کردند که با راه‌اندازی بازاری رسمی برای عرضه و تقاضای ارز، مشکلات حاکم بر بازار ارز مرتفع خواهد شد. اما شرایط حاکم بر اقتصاد ایران در عمل کارایی مرکز مبادله ارز و طلا را در بازگشت ارز حاصل از صادرات، بی‌اثر کرد. به این ترتیب در شرایطی که قیمت دلار در بازار آزاد از مرز ۱۱۵ هزار تومان هم عبور کرده، قیمت دلار در تالار اول مرکز مبادله در کانال ۷۲ هزار تومانی نوسان دارد. این استاد اقتصاد افزود: با توجه به اصرار سیاستگذاران به تثبیت قیمت دلار، عملاً سازوکار بازار برای تعیین بهای دلار در هر سامانه‌ای ممکن نیست. البته بانک مرکزی برای قیمت گذاری ارز عرضه شده در تالار اول مرکز مبادله ارز و طلا از عرضه ارز حاصل از فروش نفت بهره می‌گیرد. یعنی فروش ارز حاصل از صادرات با قیمت موردنظر نهادهای مسوول و متولی، قیمت دلار را در این مرکز مشخص می‌کند. هرچند ارز حاصل از فروش نفت نیز محدودیت‌های جدی دارد. به این ترتیب با گذر زمان بانک مرکزی در تأمین این ارز و کنترل قیمت ارز با چالش مواجه می‌شود. ندری گفت: صنایع صادرکننده موظف به پیمان‌سپاری ارزی در مرکز مبادله هستند. در شرایطی که فاصله قیمت دلار در بازار آزاد و بازار رسمی تحت کنترل بانک مرکزی، افزایش می‌یابد، از انگیزه صادرات و همچنین بازگشت ارز حاصل از آن کاسته می‌شود. چراکه در چنین شرایطی صرفه اقتصادی صادرات محدود می‌شود. در چنین فضایی طبعاً شاهد رشد صادرات از مبادی غیررسمی یا روش‌های غیررسمی هستیم. وی افزود: سیاستگذار باید امکان تثبیت قیمت دلار را در بازار ارز فراهم کند. در غیر این‌صورت، قیمت گذاری دلار در سازوکار قیمت‌گذاری انجام خواهد شد و سامانه‌ای که عرضه دلار در آن انجام می‌شود، فارغ از اسمی که برای آن انتخاب می‌کنند، تفاوت عملکردی نخواهد داشت. وی افزود: البته که بانک مرکزی نیز با فشار جمعی از سیاستگذاران جهت کنترل قیمت دلار مواجه است.

ندری در ادامه گفت: نرخ ترجیحی ارز به‌منزله رشد تقاضا برای واردات است. چراکه دریافت ارز برای واردات به‌منزله امتیازی خواهد بود که رانت نسام دارد. حال هرچه فاصله میان قیمت دلار در بازار آزاد و بازار رسمی بیشتر شود، انگیزه برای دریافت این رانت نیز بیشتر خواهد شد. در همین حال متقاضیان دریافت ارز نیز ترجیح می‌دهند میزان تقاضا برای دریافت ارز را بیش از نیاز واقعی خود، اعلام کنند.

وی گفت: بنابراین باید این‌طور ادعا کرد که در حال حاضر شاهد رانت و ناکارآمدی در فرآیند عرضه و تقاضای ارز هستیم. منظور از ناکارآمدی آن است که ارز حاصل از صادرات، به درستی مصرف نخواهد شد. به این‌وجود نباید فراموش کرد که اقتصاد ما با مجموعه‌ای از سیاست‌های دستوری و سرکوب قیمتی مواجه است. ندری تأکید کرد: اصلاح فرآیند قیمت گذاری دستوری تنها در یک بخش نه‌تنها ممکن نیست بلکه چالش‌های متعددی را برای اقتصاد به دنبال خواهد داشت. به‌عنوان نمونه دولت‌ها در طول سال‌های گذشته با استناد به همین سیاست قیمت‌گذاری دستوری اقدام به سرکوب دستمزد کرده است. در شرایطی که دولت یا سیاستگذار مایل اصلاح دستمزدها است، طبعاً نمی‌تواند رشد قیمت دلار و آثار تورمی آن بر جامعه را مدیریت کند. بنابراین اصلاح سیاست‌های ارزی در بستری از اصلاحات اقتصادی ممکن و شدنی است.

وی تأکید کرد: اقتصاد ما در چرخه ناکارآمد و معیوبی گرفتار است! اما اصلاح این چرخه معیوب به سادگی ممکن نیست، چراکه این اشتباهات در سطوح مختلفی سرایت کرده و اصلاح آن نیازمند عزم جدی از سوی دولت و سیاستگذاران است. اما به اعتقاد من چنین عزم و توانی برای اصلاح این شرایط وجود ندارد. کما اینکه در گذشته نیز اراده‌ای برای اصلاح اساسی شرایط وجود نداشته است.

ضرورت پاسخگویی بانک مرکزی

محمدرضا مودودی، رئیس اسبق سازمان توسعه تجارت در گفت‌وگو با «دنیای‌اقتصاد» درباره سیاست‌های شکست‌خورده ارزی کشور و اثرگذاری آن بر روندهای تجاری گفت: در طول سالیان گذشته تجارت خارجی کشور متاثر از عملکرد و اختیارات بانک مرکزی بوده است. در چنین فضایی تصمیمات نهادهای فعال در حوزه تجارت خارجی همچون سازمان توسعه‌تجارت یا حوزه بازرگانی وزارت صمت، به آن میزانی که انتظار می‌رود اثر گذار نبوده‌است. وی افزود: تا زمانی‌که سیاست‌های ارزی بر سیاست‌های تجاری کشور ارجحیت دارد، نمی‌توان انتظار بهبود در روند تجارت خارجی کشور را داشت.

او افزود: با توجه به دامنه اختیارات بانک‌مرکزی در تدوین سیاست‌های ارزی و آثار جدی آن بر عملکرد تجاری کشور، این نهاد باید درخصوص اثرات سیاست‌های سرکوب قیمتی بر اقتصاد و تجارت پاسخگو باشد. کسری تراز تجاری و افزایش روند غلبه واردات به صادرات، صادرات مبادی غیررسمی با هدف بازگرداندن ارز به کشور، کاهش مداوم جذابیت جذب سرمایه به کشور، خروج برندهای واقعی از گردونه تجارت خارجی، تولید، اشتغال‌زایی، و… همگی تحت‌تأثیر سیاست‌های ارزی بانک‌مرکزی قرار گرفته است.

مودودی گفت: فعالان اقتصادی و تجاری، در سال‌های گذشته بارها نسبت به ناکارآمدی سیاست‌های ارزی و احتمال بروز مشکل در روند فعالیت تجار و صنعتگران تحت‌تأثیر این سیاست‌ها هشدار داده بودند. باین‌وجود سیاستگذاران حوزه ارز به‌ویژه تصمیم‌گیران بانک مرکزی به تداوم مسیر خود اصرار داشتند. رئیس اسبق سازمان توسعه تجارت تأکید کرد: سیاست‌های ارزی کشور باید همه‌جانبه باشد و آثار آن در بخش‌های مختلف ازجمله تجارت و تولید نیز موردتوجه تصمیم‌گیران باشد.

به گزارش وزارت جهاد کشاورزی، غلامرضا نوری پنج‌شنبه در «سی‌وهفتمین گردهمایی سراسری فرماندهان مهندسی رزمی جنگ جهاد» درباره رشد بخش کشاورزی در یک سال گذشته، خاطرنشان کرد: رشد بخش کشاورزی کشور از منفی ۲.۴ درصد به رشد مثبت ۳.۲درصد رسیده یعنی رشدی معادل ۵۶ واحد درصد داشته است و این جهش، نقشه‌ها نشان از توانمندی داخلی دارد، بلکه ثابت می‌کند بخش کشاورزی می‌تواند موتور محرک توسعه کشور باشد. وی ادامه داد: در یک سال گذشته، تراز تجاری بخش کشاورزی کشور ۳ میلیارد دلار بهبود یافته است و از منفی ۱ میلیارد دلار به منفی ۵ میلیارد دلار رسیده است.وزیر جهاد کشاورزی درباره عملکرد این وزارت‌خانه در تولید محصولات راهبردی افزود: در یک سال گذشته، تولید کشر ۲۷ درصد و تولید میوه‌های گرمسیری ۵۴ درصد افزایش یافته است، نوری با اشاره به این که در تأمین موز، تولید داخلی به بیش از ۷۰ درصد نیاز کشور رسیده است، خاطرنشان کرد تا پایان دولت چهاردهم، واردات این محصول به صفر برسد. وی، ادامه داد: همچنین در محصولات راهبردی همچون گوشت قرمز و شکر نیز برنامه خودکفایی با جدیت دنبال می‌شود. وزیر جهاد کشاورزی از تدوین نخستین سند توسعه عدالت‌محور در بخش کشاورزی خبر داد و گفت: عدالت در دسترسی به منابع، توزیع نهاده‌ها، انتصابات و تخصیص مجوزها از اصول جدی ما در وزارت‌خانه است. در همین راستا، توزیع نهاده‌های یارانه‌ای در مناطق روستایی و بین دامداران کوچک و سنتی بیش از ۲۲ درصد افزایش یافته که نشان‌دهنده رویکرد عدالت‌محور در سیاستگذاری‌هاست.

به گزارش وزارت جهاد کشاورزی، غلامرضا نوری پنج‌شنبه در «سی‌وهفتمین گردهمایی سراسری فرماندهان مهندسی رزمی جنگ جهاد» درباره رشد بخش کشاورزی در یک سال گذشته، خاطرنشان کرد: رشد بخش کشاورزی کشور از منفی ۲.۴ درصد به رشد مثبت ۳.۲درصد رسیده یعنی رشدی معادل ۵۶ واحد درصد داشته است و این جهش، نقشه‌ها نشان از توانمندی داخلی دارد، بلکه ثابت می‌کند بخش کشاورزی می‌تواند موتور محرک توسعه کشور باشد. وی ادامه داد: در یک سال گذشته، تراز تجاری بخش کشاورزی کشور ۳ میلیارد دلار بهبود یافته است و از منفی ۱ میلیارد دلار به منفی ۵ میلیارد دلار رسیده است.وزیر جهاد کشاورزی درباره عملکرد این وزارت‌خانه در تولید محصولات راهبردی افزود: در یک سال گذشته، تولید کشر ۲۷ درصد و تولید میوه‌های گرمسیری ۵۴ درصد افزایش یافته است، نوری با اشاره به این که در تأمین موز، تولید داخلی به بیش از ۷۰ درصد نیاز کشور رسیده است، خاطرنشان کرد تا پایان دولت چهاردهم، واردات این محصول به صفر برسد. وی، ادامه داد: همچنین در محصولات راهبردی همچون گوشت قرمز و شکر نیز برنامه خودکفایی با جدیت دنبال می‌شود. وزیر جهاد کشاورزی از تدوین نخستین سند توسعه عدالت‌محور در بخش کشاورزی خبر داد و گفت: عدالت در دسترسی به منابع، توزیع نهاده‌ها، انتصابات و تخصیص مجوزها از اصول جدی ما در وزارت‌خانه است. در همین راستا، توزیع نهاده‌های یارانه‌ای در مناطق روستایی و بین دامداران کوچک و سنتی بیش از ۲۲ درصد افزایش یافته که نشان‌دهنده رویکرد عدالت‌محور در سیاستگذاری‌هاست.

به گزارش وزارت جهاد کشاورزی، غلامرضا نوری پنج‌شنبه در «سی‌وهفتمین گردهمایی سراسری فرماندهان مهندسی رزمی جنگ جهاد» درباره رشد بخش کشاورزی در یک سال گذشته، خاطرنشان کرد: رشد بخش کشاورزی کشور از منفی ۲.۴ درصد به رشد مثبت ۳.۲درصد رسیده یعنی رشدی معادل ۵۶ واحد درصد داشته است و این جهش، نقشه‌ها نشان از توانمندی داخلی دارد، بلکه ثابت می‌کند بخش کشاورزی می‌تواند موتور محرک توسعه کشور باشد. وی ادامه داد: در یک سال گذشته، تراز تجاری بخش کشاورزی کشور ۳ میلیارد دلار بهبود یافته است و از منفی ۱ میلیارد دلار به منفی ۵ میلیارد دلار رسیده است.وزیر جهاد کشاورزی درباره عملکرد این وزارت‌خانه در تولید محصولات راهبردی افزود: در یک سال گذشته، تولید کشر ۲۷ درصد و تولید میوه‌های گرمسیری ۵۴ درصد افزایش یافته است، نوری با اشاره به این که در تأمین موز، تولید داخلی به بیش از ۷۰ درصد نیاز کشور رسیده است، خاطرنشان کرد تا پایان دولت چهاردهم، واردات این محصول به صفر برسد. وی، ادامه داد: همچنین در محصولات راهبردی همچون گوشت قرمز و شکر نیز برنامه خودکفایی با جدیت دنبال می‌شود. وزیر جهاد کشاورزی از تدوین نخستین سند توسعه عدالت‌محور در بخش کشاورزی خبر داد و گفت: عدالت در دسترسی به منابع، توزیع نهاده‌ها، انتصابات و تخصیص مجوزها از اصول جدی ما در وزارت‌خانه است. در همین راستا، توزیع نهاده‌های یارانه‌ای در مناطق روستایی و بین دامداران کوچک و سنتی بیش از ۲۲ درصد افزایش یافته که نشان‌دهنده رویکرد عدالت‌محور در سیاستگذاری‌هاست.

به گزارش وزارت جهاد کشاورزی، غلامرضا نوری پنج‌شنبه در «سی‌وهفتمین گردهمایی سراسری فرماندهان مهندسی رزمی جنگ جهاد» درباره رشد بخش کشاورزی در یک سال گذشته، خاطرنشان کرد: رشد بخش کشاورزی کشور از منفی ۲.۴ درصد به رشد مثبت ۳.۲درصد رسیده یعنی رشدی معادل ۵۶ واحد درصد داشته است و این جهش، نقشه‌ها نشان از توانمندی داخلی دارد، بلکه ثابت می‌کند بخش کشاورزی می‌تواند موتور محرک توسعه کشور باشد. وی ادامه داد: در یک سال گذشته، تراز تجاری بخش کشاورزی کشور ۳ میلیارد دلار بهبود یافته است و از منفی ۱ میلیارد دلار به منفی ۵ میلیارد دلار رسیده است.وزیر جهاد کشاورزی درباره عملکرد این وزارت‌خانه در تولید محصولات راهبردی افزود: در یک سال گذشته، تولید کشر ۲۷ درصد و تولید میوه‌های گرمسیری ۵۴ درصد افزایش یافته است، نوری با اشاره به این که در تأمین موز، تولید داخلی به بیش از ۷۰ درصد نیاز کشور رسیده است، خاطرنشان کرد تا پایان دولت چهاردهم، واردات این محصول به صفر برسد. وی، ادامه داد: همچنین در محصولات راهبردی همچون گوشت قرمز و شکر نیز برنامه خودکفایی با جدیت دنبال می‌شود. وزیر جهاد کشاورزی از تدوین نخستین سند توسعه عدالت‌محور در بخش کشاورزی خبر داد و گفت: عدالت در دسترسی به منابع، توزیع نهاده‌ها، انتصابات و تخصیص مجوزها از اصول جدی ما در وزارت‌خانه است. در همین راستا، توزیع نهاده‌های یارانه‌ای در مناطق روستایی و بین دامداران کوچک و سنتی بیش از ۲۲ درصد افزایش یافته که نشان‌دهنده رویکرد عدالت‌محور در سیاستگذاری‌هاست.

اتوبوس‌های نسل جدید و عمر مفید آنها
مشخصا علت اصلی این حوادث تلخ جاده‌ای به زودی اعلام خواهد شد و مسوولان مربوطه نظر قطعی را درباره آن اعلام خواهند کرد. اما یکی از موضوعاتی که نباید مغفول بماند، رعایت استانداردها در بحث ناوگان‌های حمل‌ونقلی است. عمر مفید اتوبوس در عرصه جهانی نزدیک به ۵ سال محسوب می‌شود و این در حالی است که در سطح درون‌شهری و برون شهری بعضاً اتوبوس‌هایی با عمر به مراتب بالاتر و حتی چندبرابر در حال ترده هستندند. آنگنان که سازمان حمل‌ونقل سازمان راهداری کل کشور در سال گذشته اعلام کرد که «بر اساس آیین‌نامه اجرایی ماده ۸ قانون هوای پاک، سن فرسودگی اتوبوس‌ها ۱۵ سال تعریف شده است و در حال حاضر تعداد ۱۴۰۴۵ دستگاه اتوبوس فعال بین‌شهری در بخش مسافری وجود دارد که متوسط عمر آنها ۱۴.۸۹ سال بوده و تعداد ۶۴۴۸ دستگاه از آنها مسافر بیشتر از ۱۵ سال دارند و با این وجود درصد فرسودگی ناوگان اتوبوسی ۴۶ درصد است.»

فرضیه خواب‌آلودگی راننده و ادامه تحقیقات

سرهنگ احمد کرمی‌اسد، رئیس پلیس راه راهور فرجا دربارہ جزئیات حادثه واژگونی اتوبوس در محور فیروزکوه، گفته است که «ساعت ۷:۴۰ صبح دیروز (۱۱ مهر ۱۴۰۴) یک دستگاه اتوبوس اسکانیا که از میدا قزوین به سمت سوادکوه در حرکت بود، در

♥ دوری از تیم ملی سخت ترین روزهای زندگی‌ام بود

بهناز طاهرخانی، کاپیتان باتجربه فوتبال بانوان ایران و بازیکن تیم ملوان، از روزهای سخت و شیرین فوتبالش می‌گوید؛ از دوری یکساله از تیم ملی تا بازگشت دوباره با انگیزه‌ای بیشتر. او باور دارد سن فقط یک عدد است و آینده فوتبال بانوان ایران با پشتکار بازیکنان و حمایت مسئولان می‌تواند در سطح آسیا و حتی جهان بدرخشد.
علاقتمان به فوتبال از کجا شروع شد و چه کسی بیشترین تأثیر را داشت؟
علاقه من به فوتبال از دوران کودکی شکل گرفت و خانواده‌ام همیشه پشتیبانم‌بودند.همچنین دوست دارم از مریم‌ خانم جعفری قدرانی کنم که با اعتماد و راهنمایی‌های ارزشمندشان مسیر فوتبالی‌ام را هموار کردند.

شرایط فعلی فوتبال بانوان ایران را چطور ارزیابی می‌کنید؟

فوتبال بانوان در سال‌های اخیر پیشرفت‌های قابل‌توجهی داشته و بازیکنان مستعد و باانگیزه‌ای در تیم ملی حضور دارند. البته اگر حمایت‌ها و برنام‌ریزی‌ها جدی‌تر شود، می‌توانیم به جایگاه‌های بالاتری در آسیا و حتی عرصه جهانی برسیم. من مطمئنم با تلاش بازیکنان و حمایت مسئولان، آینده فوتبال بانوان ایران روشن خواهد بود.

کاپیتان بودن در تیم ملی و باشگاه چه مسئولیتی برایتان دارد؟

کاپیتانی مسئولیت بزرگی است، اما من آن را فرصتی برای کمک به هم‌تیمی‌ها و ایجاد انگیزه می‌دانم. با تمرکز بر تمرینات، حفظ روحیه تیم و همکاری نزدیک با مربیان، سعی می‌کنم فشارها را مدیریت کرده و انرژی مثبت را به تیم منتقل کنم.

برای من مهم است که همه با هم پیشرفت کنیم و بهترین نتایج را به دست آوریم.

عملکرد اسمال ملوان و نقش شما در تیم چگونه بوده است؟

خیلی خوشحالم که اسمال در کنار تیم جوان، متحد و باانگیزه ملوان بازی می‌کنم. بازیکنان ما استعداد زیادی دارند و مطمئنم اگر فرصت داشتیم چند بازیکن با تجربه بیشتر به تیم اضافه شود، می‌توانستیم عملکرد بهتری داشته باشیم و قطعاً نتایج بهتری هم می‌گرفتیم. برای من سن فقط یک عدد است؛ آنچه اهمیت دارد تلاش، تمرکز و عشق به فوتبال است. ترکیب تجربه من با انرژی بازیکنان جوان باعث می‌شود عملکرد خوبی داشته باشیم. هواداران ازلی هم همیشه باحمایت‌های پرشورشان انگیزه ما را دوجندان می‌کنند.

سخت‌ترین لحظه ورزشی‌تان چه بوده است؟
حدود یک سال و نیم از تیم ملی دور بودم و این فاصله برایم بسیار سخت بود. اما همین جدایی به من یادآوری کرد که چقدر به تیم ملی کشورم عشق می‌ورزم. در آن دوران با وجود همه چالش‌ها تلاش کردم بهترین عملکردم را حفظ کنم تا برای بازگشت آماده باشم. این تجربه به من آموخت که صبر، پشتکار و تمرکز بر هدف، کلید عبور از سخت‌ترین شرایط است.

بزرگترین آرزوی فوتبالی شما چیست؟
بزرگترین آرزویم این است که همیشه با تعهد و تلاش، بهترین عملکردم را برای تیم ملی و باشگاهم ارائه دهم و در موفقیت‌های ملی و بین‌المللی سهم داشته باشم. امیدوارم الهام‌بخش بازیکنان جوان‌تر باشم و نقشی در رشد فوتبال بانوان ایران ایفا کنم.

اگر به گذشته بازگردید، چه توصیه‌ای به نوجوان فوتبالیست خودتان دارید؟

اگر به گذشته برگردم، به نسخه نوجوان خودم می‌گفتم که همیشه به تلاش و تمرین‌های مستمر ایمان داشته باش و هیچ وقت انگیزه و عشق به فوتبال را از دست نده. همچنین به خودش یادآوری می‌کردم که صبر و پشتکار، همراه با احترام به تیم و هم‌تیمی‌ها، مهم‌ترین ابزار برای رسیدن به موفقیت است.

.....
■

♥ بی احترامی یک بازیکن ، جرقه جدایی

هر گاه پرسپولیس روند پر فراز و نشیبی را طی می کند ناخودآگاه نگاه‌ها به سمت مدعی می‌چرخد که موفقیت‌های متعددی را با این باشگاه به دست آورده است. برانکو ایوانکوویچ، مربی سابق تیم‌های ملی و پرسپولیس یکی از مربیان موفق سرخ‌ها در سال‌های گذشته بود که توانست با این تیم به قهرمانی لیگ برتر و صعود به فینال لیگ قهرمانان آسیا دست یابد.

در واقع نام برانکو به عنوان یک ال‌ترناتیو جدی همواره مطرح بوده اما سرمربی پرسپولیس همیشه تلاش کرده اظهاراتی انجام ندهد که موجب ایجاد حاشیه در این باشگاه شود.

صحت یا سرمربی سابق پرسپولیس نیز این موضوع را به اثبات می‌رساند که برانکو نسبت به جایی که پیش‌تر در آن فعالیت داشته همواره با احتیاط صحبت می‌کند.

برانکو در گفت‌وگو با «ایران ورزشی» در خصوص حضورش در تیم‌های ملی عمان و چین گفت: «حضور در این دو تیم تجربه خوبی بود.» او در خصوص احتمال حضورش در جمع سرخ‌وشان بیان داشت: «فعلا هیچ برنامه‌ای ندارم و ترجیح می‌دهم مذاکره‌ای نداشته باشم. البته برای آینده برنامه‌هایی دارم و پیشنهادهایی به دستم رسیده است که برای موافقت با این گزینه‌ها باید شرایط همکاری وجود داشته باشد.»

است. این تمرینات شامل کارهای سرعتی، ترکیبی و تمرینات بازی‌سازی از عقب زمین است تا تیم بتواند در بازی آسیایی با ریتم و انسجام کامل ظاهر شود.

سایپنتو به شاگردانش یادآوری کرده که برد مقابل منن تنها یک قدم کوچک در مسیر طولانی استقلال است و برای نمایش چهره واقعی این تیم، نیاز به تمرکز و تلاش بیشتر دارند. او از بازیکنان خواسته که تمام تمرکز خود را روی بازی با الوحدات بگذارند و پیروزی هفته گذشته را فراموش کنند تا با ذهنی باز و آماده وارد میدان شوند.

پیام انگیزشی سایپنتو: تازه در ابتدای مسیر هستیم یکی از نکات کلیدی که سایپنتو در نشست‌های داخلی خود به بازیکنان منتقل کرده، این است که استقلال هنوز در ابتدای مسیر خود در لیگ نخیشان آسیا قرار دارد و برای رسیدن به اهداف بلندمدت، نیاز به بردهای پیاپی و نمایش‌های قوی دارد. او به بازیکنانش گفته که تنها با تلاش مستمر، تعهد و تمرکز کامل می‌توانند به جایگاه واقعی استقلال در آسیا دست پیدا کنند.

در عین حال سرمربی پرتغالی همچنین بر اهمیت شکل‌دهی نظم دفاعی و حمله سازمان‌یافته از عقب زمین تأکید دارد و معتقد است که هر بازیکن باید مسئولیت خود را به بهترین شکل انجام دهد. در تمرینات اخیر، تمرکز ویژه روی ترکیب حرکت‌های هجومی و دفاعی هماهنگ بوده است تا استقلال در بازی آسیایی بتواند از فرصت‌ها نهایت بهره را ببرد.

چشم طمع به آسیا

پیروزی استقلال مقابل مس رفسنجان، بار دیگر نشان داد که تیم سایپنتو توانایی احیای روحیه خود را دارد، اما مسیر واقعی موفقیت، در میدان‌های آسیایی رقم می‌خورد.

در واقع سایپنتو با اظهارات اخیرش به وضوح به تیم خود نشان داده که برد مقابل مس فقط آغاز مسیر است و نباید ذهن‌ها را مشغول خود کند. حالا استقلال باید با قدرت، نظم و تمرکز کامل، وارد مسیر لیگ قهرمانان آسیا شود و ثابت کند که می‌تواند در سطح قاره‌ای نیز تیمی قابل احترام و رقابت‌پذیر باشد.

با توجه به این حربه‌ها، بازی با الوحدات می‌تواند نقطه عطفی در مسیر آسیایی استقلال باشد و به شاگردان سایپنتو فرصت دهد تا چهره واقعی و قدرتمند استقلال را به همه نشان دهند.

تغییرات تاکتیکی مهم‌تر از جابه‌جایی فیزیکی بازگشت سایپنتو دلیل برد مس نیست

برد ارزشمند استقلال مقابل مس رفسنجان، بسیاری از کارشناسان را بر طرح این پرسش واداشته است که آیا بازگشت ریکاردو سایپنتو به لب خط دلیل اصلی خروج استقلال از بحران بوده یا عوامل دیگری در این تغییر نقش داشته‌اند؟ بدون تردید حضور سرمربی پرتغالی کنار زمین، از نظر روحی و روانی تأثیر مثبتی بر تیم دارد، اما بررسی دقیق‌تر بازی نشان می‌دهد که برد استقلال تنها حاصل فریادهای سایپنتو از کنار زمین نبود.

استقلال در این دیدار نسبت به بازی‌های گذشته، با رویکردی متفاوت به میدان آمد. سیستم بازی منسجم‌تر بود، خطوط ترین‌شده‌تر عمل کردند و در میانه زمین، بازیکنان جوانی، چون زراقی‌نیا و مهران احمدی جان تازه‌ای به ساختار تیم دادند. این انتخاب‌های فنی نشان داد که سایپنتو نه‌تنها در نحوه حضورش در کنار زمین تغییر کرده، بلکه در تفکر و چینش ترکیب نیز بازنگری اساسی داشته است.

نکته جالب اینجاست که استقلال در دو دیدار آسیایی خود نیز سایپنتو را لب خط داشت، اما نتیجه مطلوبی نگرفت؛ بنابراین نمی‌توان صرفاً حضور سرمربی در کنار زمین را عامل موفقیت دانست. آنچه فاعل ایجاد کرد، تصمیم به عبور از برخی چهره‌های پرهزینه و میدان دادن به جوان‌های باانگیزه بود؛ تغییری که استقلال را زنده‌تر و جسورتر نشان داد. به نظر می‌رسد برد استقلال مقابل مس، بیش از هر چیز حاصل تحول در رویکرد فنی و ذهنی سایپنتو است؛ رویکردی که اگر ادامه پیدا کند، می‌تواند استقلال را به مسیر موفقیت پایدار بازگرداند؛ مسیری که در آن نه فقط حضور مربی لب خط، بلکه باور به تیمی متحد و پویا تعیین‌کننده است.

غیبت اندونگ، پرونده تکراری

بار دیگر اندونگ با غیبت غیرموجه در تمرینات استقلال، توجه‌ها را به سمت خود جلب کرده است. این بازیکن گابنی که پیش‌تر نیز به دلیل مسائل انضباطی از سوی کادرفنی کنار گذاشته شده بود، این بار بدون هماهنگی در تمرین تیم حاضر نشد و همین مسأله باعث واکنش جدی ریکاردو سایپنتو شده است. سرمربی پرتغالی استقلال از مدیران باشگاه خواسته تا با اندونگ برخورد انضباطی قاطع داشته باشند تا نظم تیمی دچار خدشه نشود.

با این حال، موضوع تنها به رفتار انضباطی ختم نمی‌شود و جنبه حقوقی نیز دارد. گفته می‌شود اندونگ و مدیر برنام‌اش معتقدند بخشی از مطالبات مالی این بازیکن تا تأخیر پرداخت نشده و به همین دلیل او از حضور در تمرینات خودداری کرده است.

از اول هم مثل روز روشن بود که با ادامه همان سبک بازی و کیفیتی که پرسپولیس در دو بازی اخیر ارائه داده بود مقابل گل‌گهر نتیجه نخواهد گرفت. تیم تارتار شروع سرحالی در فصل جدید داشت و خوب امتیاز جمع کرده بود و در عوض پرسپولیس گیج و مستأصل به نظر رسید و البته هر بازی چند بازیکن تعیین‌کننده‌اش را نداشت. برای بازی با گل‌گهر چند نفر از مصدومان رسیدند و شرایط نیمکت کمی بهتر شد. ترکیب اصلی فقط یک تغییر داشت و به نظر می‌رسید این بار شروع و ادامه بهتری از پرسپولیس ببینیم. اتفاقاً همین طور هم شد و نیمه اول پرسپولیس در فرم بازی نمایش قابل قبولی داشت. تیم هاشمیان برخلاف بازی‌های قبلی بالا بازی می‌کرد، فاصله خط دفاع تا نوک حمله کم شده بود و میدانداری صحیح و چرخاندن اصولی توپ در تمام نقاط زمین کاری کرده بود تا تیم تارتار از نیمه زمین جلوتر نیاید. متعاقب این نمایش خوب دو موقعیت خیلی خوب تا دقیقه ۱۲ ایجاد شد تا همه توی دل بگوئیم نه، انگار این بار کمی فرق می‌کند اما نمایش ته‌اجمی تیم هاشمیان باز هم دولت مستعجل بود و بس. پرسپولیس توانست همان ریتم خوب شروع بازی را تا اواخر نیمه نخست حفظ کند و با کمی فراز و فرود همچنان تیم برتر زمین باشد اما بعد از آن دو موقعیت خوب دوباره در خلق شانس گلزنی عاجز نشان داد و سر آخر یک شانس گل هم به حریف داد.

امیدهای ایران در گروه مرگ

روز پنجشنبه مراسم قرعه‌کشی جام ملت‌های زیر ۲۳ سال آسیا به میزبانی عربستان برگزار شد و تیم زیر ۲۳ سال ایران، رقبای خود در این رقابت‌ها را شناخت. با توجه به عملکرد ضعیف ایران در این رده سنی طی دوره‌های اخیر و عدم حضور ایران در نیمه‌نهایی آسیا طی هیچ‌کدام از دوره‌های جام ملت‌های زیر ۲۳ سال آسیا، ایران در سید سوم قرعه‌کشی این رقابت‌ها قرار داشت و این موضوع، عملاً کار ایران برای قرعه‌کشی را دشوار کرد. از سید یک که در آن عربستان میزبان، ژاپن، ازبکستان و قطر حضور داشتند، ازبکستان همگروه ایران شد.

تیمی که در دوره قبلی مسابقات، با پیروزی مقابل شاگردان رضا عنایتی در مرحله مقدماتی، مانع از صعود ایران به جام ملتها و المپیک ۲۰۲۴ پاریس شد و حالا این مسابقه، فرصت خوبی را برای انتقام ایران فراهم می‌کند. با این حال بر کسی پوشیده نیست که ازبکستان طی سال‌های اخیر در رده‌های پایه یکی از قدرت‌های اصلی آسیا بوده و پس از صعود به المپیک پاریس برای نخستین بار، در این مسابقات نیز از مدعیان جدی کسب عنوان قهرمانی محسوب می‌شود. بدشأنسی بزرگ ایران در سید دوم رقم خورده؛ جایی که از بین کره جنوبی، ویتنام، استرالیا و قطر قرعه کره‌جنوبی برای ایران درآمد تا تقریباً گروه مرگ برای تیم ملی کشورمان در رقابت‌های زیر ۲۳ سالال ایران شکل بگیرد. ایران در این رده سنی، هیچ‌گاه موفق به پیروزی مقابل تیم کره‌جنوبی نشده و در هر ۴ تقابل خود با کره‌ای‌ها، متحمل شکست شده است. آخرین شکست ایران مقابل کره در رده امیدها، به بازی‌های قهرمانی آسیا در سال ۲۰۲۰ برمی‌گردد که حکم مقدماتی المپیک توکیو را هم داشت. تیم ایران با هدایت حمید استیلی که در آن دوره هم در گروه مرگ قرار داشت، با نتیجه دو بر یک مغلوب کره‌جنوبی شد و از صعود به المپیک ۲۰۲۰ باز ماند. در این مسابقه رضا شکاری تنها گل تاریخ تیم زیر ۲۳ سال ایران مقابل کره‌جنوبی را به نام خود ثبت کرد؛از سید چهارم بین چین، سوریه، قرقیزستان و لبنان، لبنانی‌ها رقیب ایران شده‌اند و از بین سه بازی می‌آید در این مسابقات، شانس ایران برای پیروزی در این مسابقه بیشتر است. هرچند که شاگردان روانخواه برای اینکه خود را در قامت مدعی کسب مدال در بازی‌های آسیایی ۲۰۲۴ ناگوینا و صعود به المپیک ۲۰۲۸ نشان دهند، چاره‌ای جز طلسم‌شکنی و پیروزی مقابل رقبای درجه یک ندارند. باید این نکته را یادآور شد که این مسابقات، تأثیری روی روند صعود با عدم صعود ایران به المپیک ۲۰۲۸ ندارد و در واقع، جام ملت‌های زیر ۲۳ سالال است که اهمیت بالایی در این رده سنی دارد. ایران برای اینکه اوضاع سیدبندی در دوره منتهی به المپیک ۲۰۲۸ تکرار نشود، باید در این مسابقات حداقل از مرحله گروهی صعود کند و شاگردان امید روانخواه پس از عملکرد درخشان در دور مقدماتی، باید در مسابقات اصلی نیز عملکردی فراتر از حد انتظار داشته باشند. ایران در روز ۱۷ دی در اولین مسابقه به مصاف کره‌جنوبی خواهد رفت، در روز ۲۰ دی تا ازبکستان دیدار می‌کند و آخرین مسابقه‌اش در مرحله گروهی روز ۲۳ دی در ورزشگاه باشگاه الشباب مقابل لبنان خواهد بود. در بیش از یک دهه گذشته، تیم امید ایران همواره با ناکامی‌های پیاپی در مسابقات قهرمانی زیر ۲۳ سال آسیا دست به گریبان بوده است. از نخستین دوره در سال ۲۰۱۳ با هدایت هومن افاضلی که حذف در مرحله گروهی رقم خورد، تا آخرین دوره در سال ۲۰۲۴ که شاگردان رضا عنایتی حتی موفق به صعود به مسابقات نشدند، هیچ‌گاه نشانی از موفقیت دیده نشده است.

نازون و جنپو از لیست خارج می‌شوند؟

مخالفت رسمی به نظر فنی چندان هم بیراه نبوده است. با این حال، رقم بالای قرارداد نازون نیز مانع فسخ قراردادش شده و او در استقلال ماند تا در عمل یک بازیکن نام‌آماده در ترکیب تیم جا بگیرد.

شنیده می‌شود قرارداد نازون به مدت ۲ سال و به ارزش حدود ۲ میلیون و ۴۰۰ هزار دلار بسته شده است. حال باید دید استقلال چه راهکاری برای ادامه فصل خواهد داشت و آیا این روند ادامه پیدا می‌کند یا ماجرای حضور مبهم این دو بازیکن به جنجالی تازه در فوتبال ایران بدل خواهد شد.

نزدیکان سایپنتو معتقدند او از تداوم این وضعیت بسیار ناراضی است و حالا قصد دارد از تیم اصلی مخالفت سایپنتو با موسی جنپو، شناخت کامل او از سطح کیفی این بازیکن بود. سایپنتو معتقد بود جنپو توانمندی لازم برای کمک به استقلال را ندارد، اما با توجه به قرارداد رسمی و سنگین او، امکان فسخ وجود نداشت. شرایطی مشابهی ماجرای علی نظری جوبیاری و فابیو کاربیه، که اگر فسخ می‌شد، باشگاه باید غرامتی سنگین می‌پرداخت. در نهایت موسی جنپو با قراردادی در حدود یک‌میلیون و ۴۰۰ هزار دلار به استقلال پیوست تا به‌عنوان گزینه اختصاصی سیدورف به سایپنتو تحمیل شود. ماجرای داکتر نازون نیز مشابه مورد قبلی است، او نیز در فهرست مورد نظر سایپنتو قرار نداشت، اما، چون سیدورف با وی به توافق رسیده بود و مدیران باشگاه به‌دنبال جلب رضایت هواداران ناراضی بودند، نازون نیز جذب شد. عملکرد ضعیف او نشان داد

در باد این برد نمی‌خواهیم

عرفان حمیدی – استقلال پس از شکست تلخ خانگی برابر المحرق بحرین، نه‌تنها امیدهای آسیایی خود را عمیقاً از دست داد، بلکه بار دیگر به هوادارانش نشان داد که این تیم در شرایط فعلی توان رقابت جدی در قاره کهن را ندارد.

بعد از پیروزی ارزشمند استقلال مقابل مس رفسنجان، ریکاردو سایپنتو سرمربی پرتغالی آبی‌پوشان، به بازیکنان تیم خود یادآوری کرده است که هیچ فرصتی برای آرامش بی‌دلیل وجود ندارد. سایپنتو با لحنی جدی به شاگردانش تأکید کرده که نباید در باد برد اخیر بخوابند، چرا که بازی حساس مقابل الوحدات اردن در رقابت‌های لیگ قهرمانان آسیا نزدیک است و موفقیت در این دیدار، اهمیت بیشتری نسبت به برد در لیگ برتر دارد. این مربی پرتغالی پس از احیای روحیه تیم در لیگ برتر، حالا تمرکز خود را بر بازگرداندن امید استقلال در رقابت‌های آسیایی گذاشته است. سایپنتو به خوبی می‌داند که مسیر موفقیت در لیگ قهرمانان آسیا، نیازمند آمادگی کامل، تمرکز ذهنی و اجرای تاکتیکی دقیق است و برتری مقابل الوحدات می‌تواند مسیر استقلال را در این رقابت‌ها تغییر دهد.

اهمیت بازی با الوحدات و نقش میزبانی

دیدار استقلال مقابل الوحدات در تاریخ ۳۰ مهر ماه در تهران برگزار خواهد شد و این بازی برای شاگردان سایپنتو بیش از هر چیز دیگری اهمیت دارد. تیم اردنی در جام حذفی کشور خود عملکردی موفق داشته و استقلال برای بازگرداندن شخصیت و اعتماد به نفس آسیایی خود، ناچار است در این دیدار به پیروزی برسد.

با توجه به اینکه استقلال در دیدار قبلی آسیایی خود برابر الوصل امارات شکست خورده و از کسب امتیاز بازمانده است، برد مقابل الوحدات می‌تواند امیدهای صعود به مرحله بعدی رقابت‌ها را زنده کند. این برد نه تنها از نظر روانی برای بازیکنان ارزشمند است، بلکه می‌تواند مسیر آماده‌سازی استقلال برای بازی‌های آتی را نیز هموار سازد. سایپنتو به خوبی می‌داند که کسب موفقیت در این دیدار، زمینه‌ساز انگیزه مضاعف برای تیم در دیدارهای سخت آینده خواهد بود.

تمرینات فشرده و آماده‌سازی تاکتیکی

از همین امروز، سایپنتو تمرینات فشرده‌ای را برای بازیکنان تیم خود در نظر گرفته است. تمریناتی که هدف اصلی آن، بالا بردن آمادگی بدنی، تاکتیکی و ذهنی تیم

هاشمیان به ته خط رسید

کاظمی: راه قهرمانی هنوز طولانی است

تیم بسکتبال استقلال در اولین بازی فصل جدید لیگ برتر به سلامت از پیچ‌های جاده هراز عبور کرد. استقلال در یک بازی سخت توانست نیم پرهمره کاله را در آمل شکست دهد تا از همین ابتدا برای رقبا خط و نشان بکشد. درحالی که با توجه به اسکوادر پرستاره‌ای‌ها این فصل همه انتظار قهرمانی از این تیم دارند، ارسالن کاظمی کاپیتان استقلالی‌ها معتقد است ترکیب تیم جوان بوده و حالا حالا‌ها کار دارد.

به رغم اینکه اولین گام فصل جدید را محکم برداشتید اما کمی ناراحت و عصبی به نظر می‌رسید.

کاله تیم خوب و باتجربه‌ای است و سالیان سال در بسکتبال سرمایه‌گذاری کرده‌اند. آنها بازیکنان خارجی خوب و چند ملی‌پوش دارند. در مقابل تیم ما فوق‌العاده جوان است و مقابل کاله بیشتر از اینکه روی بازی خود تمرکز کنیم به‌خاطر کم‌تجربگی بعضی ازبازیکنان تیم حرض خودرم. طول می‌کشد تا جوان‌های تیم راه بیفتند و به این درک برسند که چه نکاتی در لحظات حساس مهم است. راه زیادی پیش رو داریم و خوشحالم که توانستیم فصل جدید را با برد مقابل تیم خوب کاله شروع کنیم.

در میان تیم‌های مدعی تا به اینجاچ کار فقط استقلال است که بازیکن خارجی جذب نکرده، خبری در این باره نیست؟ در حال حاضر صحبت‌هایی در این زمینه مطرح شده است اما از آنجایی که بازیکنان جوان و مستعد زیادی جذب شده، فکر می‌کنم سرمربی تیم قصد دارد تا حد ممکن به بازیکنان جوان فرصت بازی برای کسب تجربه بدهد. حالا شاید این فرصت تا نیم فصل اول یا قبل از پلی‌آف باشد و احتمالاً بعد از آن برای جذب بازیکن خارجی اقدام می‌شود. خیلی در جریان این موضوع نیستیم اما سرمربی اعتقاد دارد که با توجه به کیفیت بازیکنان جوان تیم فعلاً نیازی به بازیکن خارجی نیست.

با ستارههایی که استقلال جذب کرده انتظارات بالا رفته است. تا چه اندازه این فصل خود را مدعی قهرمانی می‌دانید؟ فکر نمی‌کنم با توجه به اولین حضور استقلال در بسکتبال، هواداران شناخت زیادی از بازیکنان و تیم ما داشته باشند اما قطعاً نام استقلال که به میان می‌آید همه انتظار دارند این تیم بهترین نتیجه را بگیرد. اسمال باشگاه استقلال سرمایه‌گذاری زیادی در رشته‌های مختلف کرده است و قطعاً همه از تیم‌های فوتبال و فوتسال بانوان تا هندبال و کشتی و بسکتبال مدعی هستند چرا که نام استقلال را یکد می‌کشند. ما تیم خیلی خوب و جوانی داریم اما هنوز کارهای زیادی داریم.

با توجه به تقابل ستنی استقلال و پرسپولیس ممکن است گاهی هواداران تیم‌های رقیب پای کری‌های فوتبالی را به بسکتبال باز کنند.

این موضوع چقدر می‌تواند روی روحیه تیم تأثیر بگذارد؟

من خیلی فوتبالی نیستم اما در سالن شعارهایی داده و تکه‌هایی می‌انداختم. به هرحال طبیعی است چرا که ما و تیم فوتبال استقلال زیر پرچم یک باشگاه هستیم و برای آنها هم آرزوی موفقیت می‌کنیم. قطعاً شعارهایی می‌دهند اما این تأثیری ندارد چرا که ما تیم بسکتبال استقلال بوده و از فوتبال مجزا هستیم و تمام تلاشمان را برای بهترین نتیجه می‌کنیم.

ناکامی ریکاردو سایپنتو در رقابت‌های آسیایی و پذیرش دو شکست سنگین و خانگی برابر نمایندگان امارات و بحرین، جایگاه او را روی نیمکت استقلال به‌شدت متزلزل کرده است. با این حال مدیران باشگاه استقلال علیرغم ناراضیاتی شدید هواداران عملاً هیچ برنامه‌ای برای برکناری او ندارند، چرا که در مقطع کنونی هیچ گزینه‌ای برای جانشینی او وجود ندارد. از س‌وی دیگر، مدیران استقلال به‌خوبی می‌دانند در صورت برکناری سایپنتو ممکن است ماجراهای مربوط به نقل‌وانتقالات تابستانی برایشان درس‌ساز شود. به همین دلیل فعلاً تصمیم گرفته‌اند با او وارد چالش نش‌سوند و اجازه دهند او در دیدار مقابل چادرملو همچنان به‌عنوان سرمربی استقلال روی نیمکت بنشیند.

در همین حال شنیده می‌شود سرمربی پرتغالی استقلال در آستانه بازی با چادرملو قصد دارد برخی بازیکنان خارجی تیمش را از فهرست کنار بگذارد تا به این ترتیب پیغامی به مدیران باشگاه بفرستد؛ مبنی بر آن‌یکه دیگر تمایلی به همکاری و بازی دادن به آنها ندارد. بر اساس شنیده‌های خبرنگار میزان، سایپنتو تصمیم گرفته موسی جنپو و داکتر نازون را از فهرست بازیکنان استقلال برای بازی با چادرملو خط بزند.

اما علت عصبانیت ساپینتو نسبت به این دو بازیکن خارجی چیست؟ هر چند هنوز

● دلار ۹۳٫۴۰۰ ● یورو ۱۰۸٫۸۲۰ ● پوند ۱۲۵٫۴۸۰ ● درهم ۲۵٫۵۵۰ ● لیر ۲۰٫۳۰۰ ● سکه ۸۵٫۴۵۰٫۰۰۰ ● سکه بهار آزادی ۷۶٫۶۱۰٫۰۰۰ ● نیم سکه ۴۵٫۲۰۰٫۰۰۰ ● ربع سکه ۲۶٫۷۴۰٫۰۰۰ ● سکه گرمی ۱۴٫۸۰۰٫۰۰۰ ● طلای ۱۸ عیار ۷٫۵۹۰٫۰۰۰ ● طلای ۲۴ عیار ۱۰٫۱۰۰٫۰۰۰ ●

روزنامه **دراقتصاد** www.marzeghtesad.ir
یكشنبه ۲۷ مهرماه ۱۴۰۴ • شماره ۷۸۲
www.marzeghtesad.ir

صاحب امتیاز: موسسه مطبوعاتی دانش پیام بامداد نوین

مدیر مسئول: ابوالفضل حمیدی

چاپ: جام جم

آدرس: تهران، بلوار مرزداران، خیابان البرز ، البرزیکم، پلاک ۶

تلفن: ۰۲۱-۴۹۱۰۵۰۰۰

گستره توزیع : سراسری

شرکت توزیع : نشر گستر

پیام‌دی‌کاپریو بر ای درگذشت متخصص شامپانزه

جین گودال شاخص‌ترین متخصص شامپانزه‌ها در جهان که آثارش در بیش از ۴۰ مستند به تصویر کشیده شده، در ۹۱سالگی در لس آنجلس درگذشت، با مرگ گودال، لئوناردو ساعت فیلمی که در آرشیو نشتال جنوگرافیک گردآوری شده روزهای اولیه فیلمبرداری از راه دور امری عادی بود.

عضو هیات

نمایندگان اتاق

ایران در ادامه

گفت: به طور

کلی با اعمال

تحریم‌های

سازمان ملل

ارتباط ما با

کشورهای

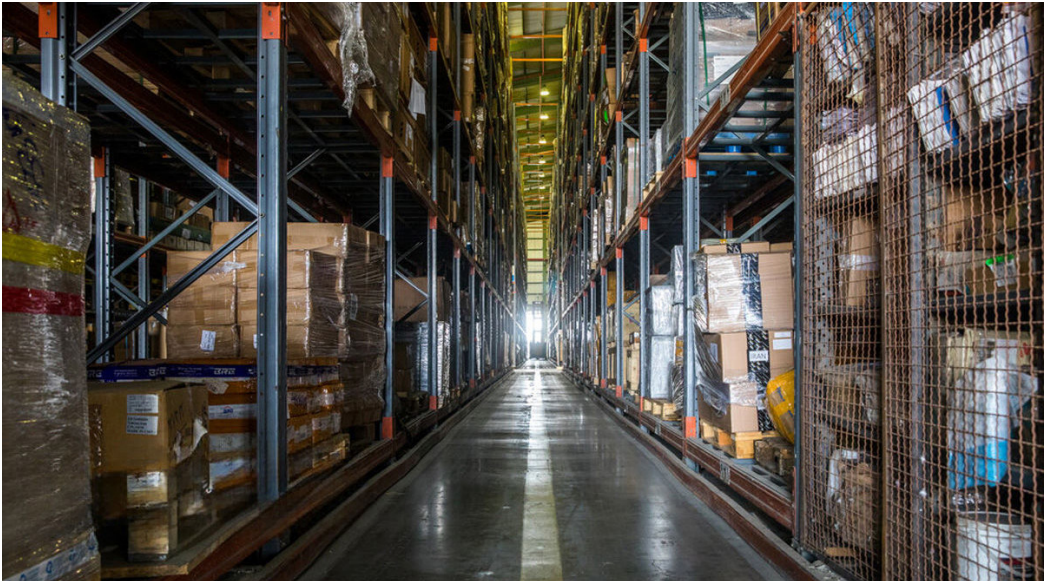
مبدا واردات

قطع نمی‌شود،

اما گران‌تر

و سخت‌تر

می‌شود.

پیش‌بینی شارژ تورم تولید

مرئضی اکبری-با بازگشت تحریم‌های سازمان ملل و از آنجا که زمان مشخصی برای فعال شدن مکانیسم ماشه از قبل وجود داشت، این سوال ایجاد شده‌است که آیا دولت پیش‌بینی‌های لازم را برای تامین مواد اولیه مورد نیاز تولید انجام داده‌است.

با بازگشت تحریم‌های سازمان ملل و از آنجا که زمان مشخصی برای فعال شدن مکانیسم ماشه از قبل وجود داشت، این سوال ایجاد شده‌است که آیا دولت پیش‌بینی‌های لازم را برای تامین مواد اولیه مورد نیاز تولید انجام داده‌است. فعالان بخش خصوصی با اشاره به چالش‌هایی که طی چند ماه اخیر در مورد تامین نهاده‌های تولید با آن مواجه بوده‌اند، تاکید می‌کنند که از مدت‌ها قبل در این خصوص توصیه‌ها و تذکرات لازم ارائه شده‌است، اما سیاستگذاران به این هشدارها توجه کافی نداشته‌اند. فعالان اقتصادی بار دیگر بر این موضوع تاکید دارند که دولت با تسهیل شرایط در داخل کشور، واردات را به بخش خصوصی واگذار کند، چرا که این بخش همواره مسیر مقرون به صرفه‌تری را نسبت به دولت پیدا می‌کند. انبار گمرک فرودگاه بین‌المللی امام خمینی(ره) /عکس: علیرضا معصومی – ایسنا

آریا صادق نیت حقیقی، عضو هیات نمایندگان اتاق ایران در گفت‌وگو با «دنیای اقتصاد» درخصوص تمهیدات برای تامین مواد اولیه مورد نیاز بخش تولید با توجه به پیش‌بینی‌ها مبنی بر بازگشت تحریم‌ها گفت: به دلیل این که تحریم‌ها از گذشته وجود داشته، هیچ تغییری در روش و اقدامات برای تشدید تحریم‌ها درنظر گرفته نشده‌است. توصیه ما این بود که دولت کمک کند تا واحدها ظرفیت تولیدی و صادراتی خود را از دست ندهند. تذکراتی درخصوص موانع تولید و تجارت توسط بخش خصوصی به دولت ارائه شده‌است، اما متأسفانه اقدام پیشگیرانه انجام نشده‌است. سیاستگذاران مانند همیشه منتظر هستند تا ببینند در ادامه چه اتفاقی رخ می‌دهد. به جای این که اتفاقی را رقم بزنیم، منتظر می‌مانیم تا اتفاق پیش بیاید

اندیشکده استیمسون طی گزارشی عنوان کرد که با فعال‌سازی سازوکار ماشه از سوی تروئیکای اروپایی طی روزهای اخیر و بازگشت تحریم‌های سازمان ملل علیه ایران، تهران با افزایش تولید و صادرات نفت خود را آماده کرده‌است. در این گزارش آمده‌است: در بیست روز اول ماه اوت، تولید نفت خام ایران به ۳.۱۵میلیون بشکه در روز رسید که بالاترین میزان از سال ۲۰۱۸ محسوب می‌شود، درحالی‌که صادرات به بیش از دومیلیون بشکه در روز رسید و در پایان ماه به ۱.۸۵میلیون بشکه کاهش یافت، چین که روزانه بیش از ۱.۵میلیون بشکه نفت وارد می‌کند، همچنان بزرگ‌ترین مشتری ایران محسوب می‌شود و تخفیف‌های قابل‌توجهی نیز در این زمینه دریافت می‌کند. این در حالی‌است که ایران انعطاف‌پذیری قابل‌توجهی در حفظ صادرات نفت خود در مواجهه با چالش‌های ژئوپلیتیکی فزاینده و تحریم‌های پایدار از خود نشان داده‌است.

این گزارش افزود: از طریق تالیسیات موجود در جزیره خارک، ایران بین ژانویه ۲۰۲۳ و مارس ۲۰۲۵ بیش از ۲۶۸.۵میلیون بشکه نفت، عمدتاً به چین، مالزی و سنگاپور عرضه کرده‌است. این سرسختی و استقامت در برابر فشارهای خارجی، بر دشواری‌های اجرای تحریم‌های ایالات متحده و همچنین شرایط متغیر ژئوپلیتیکی در بازارهای انرژی تاکید دارد و نشان می‌دهد که برخلاف تصور غرب، محدود کردن جریان صادرات نفت در ایران آنچنان هم ساده نیست. مکانیسم اسنپک با بازگشت سریع تحریم‌ها در برنامه جامع اقدام مشترک (برجام)

اینفوگرافیک

در حالی که ایران انتظار داشت عقب‌ماندگی از حضور گردشگر در کشور شرایط کثونی وزارت میراث فرهنگی پیش‌بینی کرده میزان گردشگران ورودی به ایران تا ۷۵ درصد با کاهش مواجه شد. البته در شرایط کنونی وزارت میراث فرهنگی پیش‌بینی کرده میزان گردشگران ورودی به ایران تا پایان سال به عدد ۹.۵میلیون نفر می‌رسد.

گزینه‌های ایران برای مقابله با تحریم‌ها

استیمسون در گزارش خود خاطرنشان کرد که تهران به تحریم‌های سختگیرانه علیه بخش نفت عادت کرده‌است. تحریم‌های آمریکا علیه صنعت نفتی ایران در دوران بازدهی برجام لغو شده بود، اما پس از خروج یک‌جانبه اولین دولت دونالد ترامپ، رئیس‌جمهوری آمریکا، از برجام در سال ۲۰۱۸ مجدداً اعمال شدند.
مواجهه چندین و چند سنده ایران با تحریم‌های فراگیر نفتی سبب شده تا این کشور بتواند در زمینه اقدامات تحریم‌گریز مانند انتقال نفت کشتی به کشتی، غیرفعال کردن سیستم ردیابی خودکار و سازوکارهای پرداخت جایگزین که شبکه مالی بین‌المللی مبتنی بر دلار را دور می‌زنند، مهارت پیدا کند. این گزارش خاطرنشان کرد، برای حفظ صادرات، ایران از انعطاف‌پذیری در قیمت‌گذاری استفاده کرده و به دنبال بهبود زیرساخت‌ها و تنوع‌یختی‌است. ایران با ارائه تخفیف‌های قابل‌توجه برای تضمین تقاضا و انجام سرمایه‌گذاری در ظرفیت پالایشی، خطوط لوله و لجستیک برای اطمینان از جریان‌های باثبات، بازارهای آمریکایی لاتین، آسیا و آفریقا، از جمله عراق و ونزوئلا و همچنین چین را هدف قرار می‌دهد. این تخفیف‌ها از جریان‌های درآمدی حمایت می‌کنند، حتی اگر در آمد هر بشکه را کاهش دهند.
قیمت نفت خام ایران در سال ۲۰۲۵ به طور کلی در حدود رقیهای پایین تا میانی رقمی به ازای هر بشکه بود، و گهگاه تا ۸ دلار نیز کاهش می‌یافت. بااین‌حال، گزارش‌های پراکنده‌ای از تخفیف‌های حتی بزرگ‌تر نیز وجود داشته‌است.

عکس‌نوشت

کارتون

جشن استقبال از نو دانشجویان پزشکی

انتقال پایتخت؛ الزام یا انتخاب؟

مسعود پزشکیان، رئیس‌جمهور در جریان سفر یکروزه‌اش به استان هرمزگان یک بار دیگر بحث انتقال پایتخت به سواحل جنوبی کشور را مطرح و آن را یک الزام و نه یک انتخاب توصیف کرد. موضوعی که پیش از این نیز از سال گذشته بارها در سخنان رئیس‌جمهور مطرح شده و واکنش‌های بسیاری را برانگیخته‌است.

پزشکیان روز پنج‌شنبه در دهمین مقصد سفرهای استانی‌اش به هرمزگان علاوه بر طرح موضوع انتقال پایتخت، از نهایي شدن ۸ همت سرمایه‌گذاری داخلی و حدود ۱۷۸میلیون یورو سرمایه‌گذاری خارجی برای توسعه استان هرمزگان خبر داد و اعلام کرد: در مجموع با در نظر گرفتن منابع رسایی و ارزی، بیش از ۶۰ هزار پروژه توسعه‌ای وامضای ۴۴طرح در دستور کار قرار دارد. همزمان با سفر رئیس‌جمهور به هرمزگان، دو پروژه ملی آب و برق شامل مرحله دوم آبشیرین‌کن خلیج فارس و نیروگاه سیکل ترکیبی اومینوم المهدی بندرعباس هم افتتاح شد.

در این بین شاید مهم‌ترین بحث مطرح شده در سفر یکروزه رئیس‌جمهور به استان هرمزگان طرح مجدد انتقال پایتخت باشد. پزشکیان سال گذشته موضوع انتقال پایتخت به سواحل مکران را مطرح کرد و به دنبال آن اعلام شد که فاطمه گزینیه‌ای جدی در طرح انتقال پایتخت از تهران است. موضوع به اندازه‌ای جدی شد که فاطمه مهاجرانی، سخنگوی دولت سال گذشته با اشاره به مطرح شدن انتقال پایتخت به مکران از تشکیک دو شورا در این خصوص خبر داد که علاوه بر بررسی مشکلات پایتخت، روی اقتصاد دریامحور کار کنند. همان زمان بسیاری این ایده را غیرقابل اجرا و در حد طرح و آرزو عنوان کردند، با این حال در سال جاری رئیس‌جمهور در چندین نوبت از طرح انتقال پایتخت دفاع کرده و حتی دستور داده تا هیچ مجوزی برای برنامه‌های توسعه‌ای فلات مرکزی ایران صادر نشود و همه طرح‌های توسعه‌ای به سواحل جنوبی منتقل شوند. با این حال سخنان روز پنج‌شنبه پزشکیان در هرمزگان نشان می‌دهد این طرح یا ایده پیشرفتی نداشته‌است. رئیس‌جمهور روز پنج‌شنبه در نشست با سرمایه‌گذاران و فعالان اقتصادی استان هرمزگان با اشاره به یکی از دیدارهای سال گذشته خود با مقام معظم رهبری اظهار کرد: در این جلسه پیشنهاد کردم که پایتخت را به سمت خلیج فارس منتقل کنیم. وقتی موضوع رسانهای شد برخی انتقاد کردند، اما امروز با دیدن مشکلات، درمی‌یابیم که آن پیشنهاد الزام است، نه انتخاب.

وی با اشاره به ضرورت استفاده از مشاوران خبره اظهار کرد: از مقام معظم رهبری برای استفاده از مشاوران خارجی در طراحی نقشه توسعه جنوب کشور اجازه گرفتیم، اما هنوز اقدام جدی انجام نشده‌است. باید ببینیم که مسائل اجتماعی بسیار پیچیده و نیازمند تخصص و تجربه عمیق‌تری است.

اشاره پزشکیان به کسب اجازه از رهبر انقلاب برای استفاده از مشاور خارجی در توسعه مکران است که پیش از این ۱۳اردیبهشت اسمال از سوی الیاس حسرتی، رئیس شورای اطلاع‌رسانی دولت مطرح شد و او با بیان اینکه رئیس‌جمهور مجوز استفاده از مشاور خارجی در توسعه مکران را از رهبر معظم انقلاب دریافت کردند، گفت: فضا برای سرمایه‌گذاری ایرانیان خارج از کشور و سایر کشورها از جمله آمریکایی‌ها فراهم است و ما از آن استقبال می‌کنیم. پزشکیان در ادامه سخنانش در نشست با سرمایه‌گذاران و فعالان اقتصادی استان هرمزگان با اشاره به روند تمرکززدایی در دولت تصریح کرد: تصمیم گرفته‌ایم اختیارات را از مرکز به استان‌ها منتقل کنیم، تا دیگر این‌گونه نباشد که برخی تصمیم بگیرند و برای نقاط مختلف کشور تصمیم بگیرند. اختیار را باید به همان منطقه‌ای سپرد که موضوع مربوط به آن است. به گزارش پایگاه اطلاع‌رسانی ریاست جمهوری، پزشکیان اضافه کرد: مشکلاتی که اکنون کشور با آن مواجه‌است، ایجاب می‌کند که مسیر توسعه را به سمت خلیج فارس هدایت کنیم. اکنون تهران، کرج و قزوین با بحران آب روبه‌رو هستند و این بحران به‌راحتی قابل حل نیست. رئیس‌جمهور با ارائه آماری از وضعیت بارندگی و شرایط بحرانی وضعیت آب گفت: کاهش آب پشت سد‌ها، خشک‌شدن برخی چاه‌ها و هزینه‌های بالای انتقال آب از مناطق دیگر، همه نشان‌دهنده ضرورت تغییر رویکرد است. پزشکیان با هشدار نسبت به است و نشان می‌دهد آب زیر پای ما در حال پایان است. رئیس‌جمهور تصریح کرد: حتی با انتقال آب از مناطق جنوبی هم نمی‌توان این روند را ادامه داد. هزینه‌ها بسیار بالا خواهد رفت و زندگی در تهران غیرممکن می‌شود. پزشکیان در ادامه سخنانش تاکید کرد: باید از مشاوران بین‌المللی بخواهیم که نقشه‌ای برای توسعه منطقه طراحی کنند و ما نیز دقیقاً بر اساس همان نقشه عمل کنیم. رئیس‌جمهور خاطرنشان کرد: قبل از انقلاب برخی گفته بودند که ۶۰درصد جمعیت کشور باید به سمت خلیج فارس منتقل شود، اما ما همه توسعه را در اطراف تهران متمرکز کردیم و امروز پزشکیان به تاکید بر ضرورت تغییر نگاه و رفتار گفت: تصمیم جدی گرفته شده که نباید هیچ گسترشی در تهران، کرج و دیگر مناطق مرکزی کشور شکل بگیرد.